

Владица Јовановић (1989)
3. разред
Гимназија Смедерево

Забава и информисање у прошлости

**Концертни програм Дома културе
Смедерево 1981–1991. године**

Смедерево, 2007.

Садржај

О Дому културе – рад и оснивање.....	3
Концерти класичне музике	6
Концерти забавне музике	8
Концерти народне музике	11
Концерти фолклорних ансамбала и КУД-ова	13
Фестивали, такмичења, смотре.....	14
Закључак	15
Извори	16
Прилози.....	17

Апстракт: Тема рада је концертни програм Дома културе у Смедереву у периоду 1981–1991. Изградњом и отварањем Дома културе Смедерево је добило праву установу културе након дугогодишњег непостојања адекватног објекта у коме би се одржавали културни програми, те је циљ рада био приказати музички програм у Смедереву у тим условима.

Оснивање и рад Дома културе Смедерево

Дугогодишње непостојање адекватног простора за одржавање културних догађаја условило је да се донесе одлука да се у Смедереву сагради Дом културе, у договору републичких и општинских органа. У Смедереву су до тада постојали Раднички универзитет и Спортски центар, као и Месне заједнице Лештар и Доњи град које су имале одређен културно-забавни програм, али је он био доста сиромашан и углавном забавног карактера. О томе говори и чињеница да је смедеревска публика 1979. године могла да види свега 20 разних концерата, 19 позоришних представа професионалних кућа и 15 представа и програма аматера.¹

У то време је у Србији почела изградња неколико Домова културе, а у Браничевско-подоунавском региону грађена су три објекта овог типа. Највећи је био Дом културе Смедерево, нешто мањи од њега Дом културе у Пожаревцу, и најмањи Дом културе у Кучеву. Оснивач Дома културе је Скупштина општина Смедерево, а преко Самоуправне интересне заједнице² културе која је на својим органима доносила одлуке о самој градњи објекта.³ Скупштина СИЗ-а културе у Смедереву донела је на седници од 17. новембра 1976. године одлуку о градњи Дома културе у фазама које би представљале засебне техно-економске целине, и о финансирању дела изградње објекта од средстава месног самодоприноса. Прва фаза градње објекта Дома културе завршена је 1980. године, уместо планиране 1978. године.⁴ Изградњу објекта прве фазе радило је око 50 извођача на челу са Грађевинском радном организацијом Југово.⁵ На седници скупштине СИЗ-а културе Смедерево 14. децембра формиран је Дом културе Смедерево као Радна организација у оснивању и том приликом за директора је постављен Горан Ђорђевић. Дом културе свечано је отворен 25. децембра 1981. године и у програму отварања учествовали су хор КУД-а „Лола“, драмски уметници Јован Илићевић и Маја Димитријевић, балетски пар Народног позоришта у Београду Вишња Ђорђевић и Раде Тајић, и београдски гитаристички дуо Мирослав и Немања Трифуновић.

Током 1982. године, док је трајао технички пријем објекта, радило се на отварању Радне организације која је регистрована код Привредног суда у Пожаревцу 26. априла 1982. године као Радна организација у оснивању Дом културе Смедерево. Та година је искоришћена да се радници обуче у руковању веома сложеним техничким системима овог објекта који је по својој опремљености, просторима и функцијама био

¹ Радојковић, П, „Какву културу хоћемо“, *Наш Глас*, 26. фебруар 1980, 7.

² У даљем тексту: СИЗ.

³ Владица Јовановић, Интервју са Гораном Ђорђевићем, вођен 23. јуна 2007. године. У даљем тексту: Ђорђевић, интервју.

⁴ Историјски архив Смедерево, фонд СИЗ-ова Смедерево, несређен, Одлука о градњи Дома културе СИЗ-а културе Смедерево.

⁵ „Дом гради 50 извођача“, *Наш Глас*, 19. август 1980, 13.

један од најмодернијих у земљи. Током те године одржавани су програми, али без јасне концепције и у различитим временским интервалима, а улазнице за те културне догађаје нису се наплаћивале јер благајна још увек није радила тако да су Смедеревци све програме могли да гледају бесплатно и да скоро сваке вечери посете Дом културе и уживају у неком културном или програму забавног карактера.⁶ Тек је 1983. година донела осмишљен програм, континуиран и жанровски различит. У тим првим годинама остварен је контакт са већим бројем позоришта, Домова културе, галерија, друштва, удружења, манифестација и појединаца из скоро свих области културног деловања. Остварен је висок степен сарадње са радним организацијама смедеревске општине, што је допринело томе да Дом културе има добро посећене програме. Треба напоменути да је све ово било праћено великим тешкоћама, као што су неискуство младих људи запослених у Дому, неразвијене навике за посећивање пре свега културних програма, скромни финансијски услови и недостатак неких делова објекта који до тада нису били завршени.

Дом културе трудио се да створи културну политику која је подразумевала окренутост према свим структурама становништва, жанровски различит и разноврстан програм, и анимира становништво да се и само укључи у стварање одређених програма у Дому. Програми које је Дом имао да својим суграђанима понуди варирали су од оних дечјих и школских па до врхунских програма различитих жанрова уметности. Цене карата су увек биле приступачне. Анимација становништва је вршена кроз развијање аматерског стваралаштва – подстицањем и помагањем у раду аматерским друштвима која су постојала и настајала у том периоду, као и њиховом афирмацијом у другим срединама. Дом културе трудио се да развија аутентично стваралаштво, да доводи изузетне програме и уметничке догађаје, да пружи шансу ствараоцима других средина, истог нивоа или сличног Смедереву, да се покажу у Смедереву и да смедеревским аматерским друштвима и ансамблима омогући, на тај начин, гостовања у другим срединама. Дом културе је имао добре везе са Републичком заједницом културе и у сарадњи са њима су реализована гостовања Београдске Филхармоније, Опере и Балета, као и други културно-забавни догађаји, ако је за то било услова, попут гостовања из иностранства. Од 1988. године као последица лошије финансијске ситуације Дома и смањења броја адекватних понуда број гостовања био је мањи него у ранијим годинама, али је, зато, тих година било више програма у којима су учествовали смедеревски уметници и аматерска културно-уметничка друштва.⁷

У оквиру прве фазе изградње објекта Дома културе налазиле су се Велика дворана, универзалног типа, са капацитетом од 700 седишта, Концертна дворана, која служи за мање позоришне представе и мање концерте, састанке, седнице и слично, са капацитетом од 203 седишта, Биоскопска дворана која се користи за реализацију биоскопског репертоара са капацитетом од 250 седишта. Поред ових дворана Дом културе у објекту прве фазе изградње имао још и 7 гардеробних просторија различитих величина, сликарски атеље, студио за тон, студио за светло, 2 кино кабине, велики хол у коме је импровизиран галеријски простор, неколико магацинских просторија и 3 импровизоване канцеларије. Прва фаза објекта није имала службене просторије Дома, радионицу, машинску салу, агрегат и трафо станицу.

---

⁶ П, Р, „Култура без улазница“, *Наш Глас*, 18. мај 1982. године, 12.

⁷ Ђорђевић, интервју

Фотографија број 1: Дом Културе након завршетка изградње друге фазе објекта,
Наш Глас, 24 октобар 1991. године

По оснивању установљено је да се основна делатност Дома састоји у организовању културне активности која доприноси подизању опште културе становништва и задовољавању духовних потреба свих структура становништва. Првих година Дом културе обављао је следеће послове: организовање приказивања свих уметничких остварења, концерата свих жанрова музике, предавања из свих области, модних ревија, књижевних вечери, фестивала, смотри, симпозијума, семинара и манифестација, формирање и помагање формирања аматерских и професионалних друштава из области културе, клубова, бавио се издавачком, пропагандном и образовном делатношћу, али и свим другим пословима и задацима који су проистицали из природе редовне делатности. У оквиру уметничких остварења организоване су филмске пројекције, позоришне представе (било гостовања, било сопствених ансамбала), балетске, оперске и оперетске представе. Одржаване су изложбе у холу Дома: фото изложбе и ликовне изложбе, промоције књига, изложбе. У оквиру издавачке, образовне и пропагандне делатности Дом културе је имао овлашћење за издавање програма, плаката, афиша, листова, књига, организовање курсева, течајева и других образовних форми.⁸

Дом културе је био Радна организација у оснивању све до 1985. године када је постао само Радна организација Дом културе, а 1990. године променом закона о предузећима постао је установа у култури Дом културе Смедерево.⁹ Средином јуна 1989. године, завршена је и изградња друге фазе објекта Дома у којој су се нашле Градска библиотека, Телевизијски студио, Диско клуб, сликарски атељеи, просторије за рад смедеревских аматера као и ресторан друштвене исхране „Галерија“ у коме су се понекад одржавале и изложбе.¹⁰ На отварању су учествовали смедеревски уметници: рецитатор Марковић, Музичка школа „Коста Манојловић“ и хор „Абрашевић“.¹¹ Међутим овај део Дома није стављен у употребу све до марта 1991. године због финансијских проблема које је Дом имао због непоштовања договора од стране Фонда културе Смедерево. Фонд културе Смедерево настао је променом закона 1990. године уместо СИЗ-а културе, јер су тим законом нестали СИЗ-ови. У уговору склопљеним са

⁸ Ранковић, Драгица, *Позоришна делатност у дому културе у Смедереву*, Смедерево 1986. (семинарски рад за Факултет драмских уметности).

⁹ Ђорђевић, интервју.

¹⁰ Исто.

¹¹ В, Ј, „Завршен Дом културе“, *Наш Глас*, 27. јун 1989, 5.

Фондом културе Смедерево, техничко одржавање, физичко обезбеђење, трошкове грејања, комуналија, електричне струје, осигурања и противпожарну заштиту требало је да регулише Фонд који је дао изузетно мало новца за реализацију свега тако да је Дом културе морао од својих средстава да подмирује те потребе и по први пут од почетка рада је запао у минус.¹²

Концерти класичне музике

Концертима класичне музике је од самог почетка рада Дома културе била намењена Концертна дворана која је, осим у неколико изузетака била и више него довољна да прими посетиоце заинтересоване за програме овог типа.¹³ Један од тих изузетака био је солистички концерт Јована Колунције, који је одржан 5. марта 1984. године, када су се посетиоци гурали како би могли барем стојећи да отпрате програм овог виолинисте у Концертној дворани, који су сачињавала Дворжакова, Тартинијева и Брамсова дела.¹⁴ Концерти које је смедеревска публика имала прилику да посећује у обрађеном периоду углавном су били концерти Београдске филхармоније, вокалних и инструменталних солиста, смедеревски хор „Абрашевић“ и концерти у организацији смедеревске музичке школе „Коста Манојловић“.

Многобројни наступи смедеревских уметника: ученика музичке школе „Коста Манојловић“, хора „Абрашевић“ и Музичке дружине, формиране почетком 1988. године и коју су сачињавали ученици и професори музичке школе, углавном су једини концерти којима је смедеревска публика посвећивала више пажње јер су њихови концерти најчешће имали попуњена готово сва седишта Концертне дворане Дома. Многобројни концерти солиста, као што су: виолинисте Матеје Маринковића, пијанисте Душана Трбојевића, виолинисткиње Ферн Рашковић и други, имали су једва посећеност од неких 50 љубитеља класичне музике, а једини изузеци јесу наступи у оквиру манифестације „Смедеревска песничка јесен“.¹⁵ Пример за лоше посећености концерту реномираног извођача јесте концерт Сање Дракулић, свршеног студента Московског конзерваторијума, 13. маја 1985. године, којем је присуствовало једва 30 Смедереваца, упркос великој реклами која је била посвећена овом концерту.¹⁶

Лоша посећеност класичних програма није обесхрабрила раднике у Дому који су и наредних година доводили престижне извођаче класичне музике упркос слабој посећености њихових концерата. Посебно оштро о оваквој ситуацији често је у оквиру „Нашег гласа“ писао Карло Кубичек, који је тих година био задужен за извештавања о културним дешавањима на територији општине Смедерево. Један његов чланак покушава да објасни зашто је у Смедереву таква ситуација када има Музичку школу и хор „Абрашевић“ и када се претпостави да је очекивано да посетиоци, сада када имају могућности, „хрле“ да виде квалитетне програме које је Дом имао прилике тих година да угости. Део тог чланка гласи: „Да ли у граду у којем постоји нижа и који тежи да оснује и средњу музичку школу, који има активан хор и у коме се интензивно ради на припремању оркестра нема довољно интересовања за класичну музику? Шта је разлог

¹² В, Ј, „Незадовољни радом Фонда“, *Наш Глас*, 24. октобар 1991, 14.

¹³ Архива Дома културе Смедерево (у даљем тексту АД), Евиденција програма 1983–1991.

¹⁴ К(убичек), К(арло), „Пун погодак“, *Наш Глас*, 13. март 1984, 9.

¹⁵ АД, Евиденција програма 1983–1991.

¹⁶ К(убичек), К(арло), „Иста стара прича“, *Наш Глас*, 20. мај 1985, 12.

да се, за само неколико година, од како је угашена једна од најактивнијих организација Музичке омладине у Републици, готово потпуно изгуби жеља да се чује неки добар концерт? Није ли ваљда формирање музичког укуса препуштено искључиво новокомпонованој народној музици чији су концерти све чешћи?¹⁷ У овом чланку он такође апелује на омладинске организације, школе и наставнике уметности да се ангажују по овом питању, што ће и довести до стварања дувачког оркестра КУД-а „Меткос“ јануара 1986. године и поновног формирања огранка Музичке дружине у Смедереву.

Хор „Абрашевић“, „Музичка дружина“ (почев од 1988. године) и основна и средња музичка школа „Коста Манојловић“ често су одржавали концерте у Дому културе. Тих година РКУД „Абрашевић“ био је у фази реорганизације и само се хор одржао и надаље имао исти високи ниво као и ранијих година, док је Музичка школа тих година била у сталном напредовању и побољшавању већ постојећег квалитетног програма, што и оправдава високу посећеност ових концерата.

Гостовања страних извођача класичне музике било је готово сваке године, у обрађеном периоду укупно дванаест, неки су долазили у оквиру турнеје, а неки захваљујући сарадњи музичке школе „Коста Манојловић“ са београдском музичком школом „Јосип Славенски“. Ови концерти су углавном били добро посећени, с изузетком гостовања из 1991. године када су људи много више били заинтересовани за дешавања на политичком плану него за културна дешавања. Тако је Дом културе имао прилику да угости музичку школу из Ербана у Немачкој, 7. априла 1986. године која је одржала веома посећен концерт у Концертној дворани, као и ансамбл за стару музику „Савариа“ из Мађарске 4. децембра 1987. године који је у Смедерево дошао поводом свог кратког гостовања по Југославији на позив Музичке омладине Србије и ансамбла „Ренесанс“ из Београда. У Смедереву је такође наступао и Дувачки оркестар из Манчестера 16. јануара 1990. године и солисти као што је гитариста Џејмс Богл, Роланд Саад, али и Дебу Чодури који је 9. септембра 1985. одржао концерт на традиционалном инструменту ситару. Када су у питању солисти класична гитара била је доминантна и чак је дошло и до сарадње америчког гитаристе Џејмса Богла и смедеревског гитаристе Уроша Дојчиновића који су заједно одржали концерт 1. августа 1991. године.

У посматраном периоду Смедерево је имало ту прилику да се у Дому културе одржи такмичење републичког нивоа: Фестивал Музичке омладине 1983. године на коме су учествовали огранци овог удружења из целе Србије, али нажалост Смедерево није показало неко веће интересовање за ове музичке догађаје, те ниједном од ових концерата није присуствовало више од педесетак посетилаца. Класична музика имала је своје место и на традиционалном фестивалу „Смедеревска песничка јесен“ и ови концерти одржавали су се у великој дворани и били добро посећени закључно с 1989. годином, јер нема података о одржавању овог фестивала у наредне две године, а на њима су учествовали ансамбл „Ренесанс“, прваци Београдске опере Живан Сарамандић и Радмила Стојановић, солисти Јован Јовичић на гитари, виолинисткиња Ферн Рашковић и други.¹⁸

Концерти забавне музике

¹⁷ К(убичек), К(арло), „Концертна питања“, *Наши Глас*, 4. јун 1985, 14.

¹⁸ АД: Месечни програми за 1984. годину, октобар 1984; Месечни програми за 1986. годину, октобар 1986. године; Месечни програми за 1987. годину, октобар 1987; Месечни програми за 1988. годину, октобар 1988; Евиденција програма 1983–1991.

У оквиру ових програмских садржаја било је концерата рок, поп, џез и блуз састава. Број концерата кретао се од четири 1983. године до дванаест 1989. године, и већу популарност имали су концерти поп и рок музике. Најпосећенији концерти одржани су у оквиру манифестације „Смедеревско културно лето“ 1985. године, а смедеревска публика најмање је показивала жељу за оваквим садржајима 1991. године када је посећеност оваквим програмима била мања у односу на претходне године и број посетилаца ретко је премашивао капацитет Концертне дворане. Концерти који су превазилазили могућност дворана Дома одржавани су на платоу испред Дома културе, у Малом граду смедеревске тврђаве и на позорници код Дуда у центру града. Осамдесете су представљале златно време рока и ти су концерти били доминантни у односу на наступе попа, џеза и блуза.

У обрађеном периоду одржано је свега осам концерата џеза и блуза од чега је један био гостовање џез секстета „Саксолоџи“ („Saxology“) из Белгије, који је одржао концерт у Великој дворани Дома 24. октобра 1989. године, пред 413 посетилаца. У Смедереву су у овом периоду гостовали и џез група „Би Пи Конвеншн“ („B. P. Convention“), трио „Џези“ („Jazzy“) из Београда, џез група „Матади“, џез секстет „Марковић-Гут“ и блуз група „Доктор пројект Поинт Блек“ („Dr Project Point Black“) која је у Смедереву наступала два пута – 1984. и 1986. године. Квалитет ових концерата, иако на високом нивоу, као ни већина концерата класичне музике, није успео да привуче велики број посетилаца те су једини концерти са више од 200 посетилаца били наступи џез секстета „Марковић-Гут“ који је одржан 28. фебруара 1982. године и такође концерт џез секстета „Saxology“ одржан 1989. године

Концерата поп музике било је више од концерата блуза и џеза и били су много популарнији, мада им је посећеност 1991. године била много мања него претходних година. Тих година гостовала су велика имена тадашње поп музике: Ђорђе Балашевић, Драган Стојнић, Марина Перaziћ, Хари Мата Хари, „Нови фосили“ и други. Сваке године смедеревска публика могла је да посети два до три концерта поп музике и у таквим концертима је и уживала што се види и по посећености али и по новинским чланцима у смедеревском недељнику „Наш Глас“.¹⁹ Концерт Марине Перaziћ, бивше чланице групе „Денис и Денис“ одржан 30. јануара 1988. године видело је седам стотина Смедереваца тј. свако место у Великој дворани било је попуњено те вечери, а и „Наш Глас“ посветио је доста простора том концерту са три чланка. У „Нашем Гласу“ су изашли следећи чланци: „Иако без пратећег бенда и уз музичку пратњу са траке, Марина је коректно отпевала нумере са последњег солистичког албума али и хитова којима се винула на југословенску музичку сцену“,²⁰ „Из љубави према Марини и њеној музици, да би прекинули време, или једноставно да би присуствовали концерту који је ипак догађај у нашем граду, посетиоци су попунили Велику салу Дома културе. Цена улазнице није била велика, 1.500 динара, с обзиром на данашњу скупост. Концерт је трајао мање од једног сата, и за то време Марина је певала и играла уз музичку пратњу са траке. Добро укомпоновани светлосни ефекат и релативно квалитетне песме допринеле су да публика углавном изгледа задовољно“.²¹ Упркос невеликом ангажовању Марине Перaziћ на наступу (концерт у трајању од око сат времена, пратња са траке) и великој цени улазница, посетиоци су били задовољни, што

¹⁹ АД, Евиденција програма 1983–1991.

²⁰ В, Ј, „Марина за сећање“, *Наш Глас*, 2. фебруар 1988, 12.

²¹ В, Валентина, „Више квалитетних концерата“, 9. фебруар *Наш Глас*, 1988, 17.

је још један пример да је смедеревској публици била потребна помоћ да процени који је програм квалитетан и вреди да буде посећен.²²

Драган Стојнић одржао је у овом периоду четири концерта (1986, 1988, 1989, 1991. године) под називом „Била је тако лепа“ али је њихова посећеност из године у годину била све мања. Тако је концерт одржан 22. маја 1986. године посетило 550, а концерт одржан 21. марта 1991. године свега 114 Смедереваца. Изузетно посећени концерти поп музике тих година били су: концерти Микија Јевремовића, „Нових фосила“, Неде Украден, Дорис Драговић. Посећеност концерту Дорис Драговић могла је бити и већа да непосредно пре ње није на Спортском центру гостовало „Бијело дугме“.²³ Такође добро посећени били су и концерти наредних година од којих се издвајају два наступа Ђорђа Балашевића 25. марта 1989. године и концерт групе „ЗАНА“ 27. јануара 1990. године.²⁴ Листа ових концерата налази се у табели која следи:

Редни бр.	Датум и време одржавања концерта	Извођач	Број посетилаца
1.	1. 11. 1983.	Мики Јевремовић	517
2.	9. 12. 1984, 17 h	„Нови фосили“	353
3.	9. 12. 1984, 19 h	„Нови фосили“	501
4	5. 10. 1985, 18 h	Неда Украден	413
5.	5. 10. 1985, 20 h	Неда Украден	566
6	17. 5. 1987.	Дорис Драговић	496
7.	25. 3. 1989, 17 h	Ђорђе Балашевић	347
8.	25. 3. 1989, 20 h	Ђорђе Балашевић	700
9.	27. 1. 1990.	„ЗАНА“	510

Табела бр. 1: Најпосећенији поп концерти

Концерти рок музике били су у посматраном периоду рада Дома, од 1983. до 1991. године, веома популарни и привлачили су много публике те се њихов број сваке године повећавао, а неки извођачи долазили су и више пута. Интересовање за ове концерте било је увек велико осим 1991. године. Међу извођачима који су више пута гостовали, биле су групе: „Пилоти“, „Октобар 1864“, „Ју група“, „Негде горе у ћошку“ и „Бајага и инструктори“. У то време било је више рок група у Смедереву које су у овом периоду одржале неколико хуманитарних и концерата у оквиру Смедеревског културног лета под називом „Смедеревски рок“ од којих је најпосећенији био у оквиру Смедеревског културног лета 13. августа 1985. године када је смедеревске рок бендове имало прилику да види 1500 посетилаца на платоу испред Дома културе. Најпосећенији концерти ових година одржани у Дому културе или у његовој организацији били су већ поменути „Смедеревски рок“ 1985, концерт Лазе Ристовског 12. маја 1983. године са 599 посетилаца, „Последње игре лептира“ одржаног 4. фебруара који је попунио Велику дворану до последњег места, концерти рок група „Џакарта“ 15. јула 1985. године са 1500, и „Пилоти“ 1. августа 1985. године са 1000 посетилаца, концерт „YU групе“ који је одржан 20. фебруара 1988. године и који је

²² Исто као 21.

²³ Пејовић, Тања, „Кренуло је“, *Наш Глас*, 9. јун 1987, 17; АД, Евиденција програма 1983-1991.

²⁴ АД, Евиденција програма 1983-1991.

посетило 656 Смедереваца.²⁵ Након овог концерта изашао је и чланак у „Нашем Гласу“ који је пренео атмосферу са концерта: „Концерт „ЈУ групе“ догађај је који ће многи памтити. Четворица ветерана успели су да старим и новим песмама и изванредном свирком одушеве публику. Атмосфера је била права рокерска а међу публиком је било припадника две генерације: оних који ЈУ групу познају много дуже и оних који су сада по први пут имали прилику да виде ЈУ групу на делу. Међутим, одушевљење и једних и других било је очигледно. Иако сала Дома културе не пружа баш најбоље услове за то, многи су ђускали, а није било оног ко није и запљескао и запевао о *Црном Лептиру* и *Златној јабуци*“.²⁶ У наредним годинама тако високу посећеност имали су само концерти ЕКВ-а и Бајаге одржани почетком 1990. године који су оставили међусобно различите утиске смедеревској публици. Концерту ЕКВ-а присуствовало је 23. фебруара 988 посетилаца које ЕКВ није успео да одушеви, по оцени новинара „Нашег Гласа“ који је о овом концерту забележио следеће: „Овог пута су били на граници очаја, без трунке уживљености. Сада је, најблаже речено све било тужно. Само је неколицина озбиљно пратила ритам, уз опште шутирање и гурање, тек да се нешто ради. [...] Највише среће публици је пружила песма „Круг“ па немирни посетиоци само што нису срушили бину. [...] Изгледа да откад је раскрстио са оригиналном поставом, Милан и остали више немају ни воље ни стрпљења да се озбиљније позабаве правим концертним наступима“.²⁷ Након наступа „Бајаге и инструктора“ 21. марта, који је окупио 1100 обожавалаца рок музике, исти новинар је написао следећи чланак: „Реално гледано концерт је врло професионално изведен у жешћем темпу, за разлику од Екатарине Велике која је то страшно лоше урадила. Једна од занимљивих новина је и Жикина забављачка досетка, што и није лоше. Баладе су у мањој мери биле заступљене, тако да је концерт само успоравао ритам не губећи га ни за тренутак. Публика је била генерацијски разнородна, па је било и најмлађих и најстаријих, који су спремно одговарали на сваки Бајагин миг са сцене, уз одушевљење кад је реч о песми „Искре лете“. Стога се може извести закључак: ко је имао склоности према његовој музици он је у правом смислу речи уживао, а ко није он није ни имао потребе да долази на свирку“.²⁸ На основу ових чланака може се закључити да су концерти рок музике представљали право уживање за смедеревску публику и да је барем када је рок музика у питању, Смедерево умело да препозна квалитет, док су понашања на концертима група ЕКВ, Бајаге и инструктора била очекивана, јер није био тако чест случај да популарни бендови одржавају концерте у Смедереву.

Диско вечери су одржаване 1983. године, а затим тек 1991. године када су се из хола Дома културе преместиле у диско клуб који је изграђен у другој фази изградње објекта, док су се у међувремену Смедеревци уместо у дискотеци диско музику слушали у кафићима, хотелу „Смедерево“ или у ковинској дискотеци „Пинк“.²⁹

Концерти народне музике

²⁵ АД, Евиденција програма 1983-1991.

²⁶ В, Б, „Црни лептир“ Златна јабука“ *Наш Глас*, 1. март 1988, 17.

²⁷ Николић, К, „ЕКВ више није у форми“, *Наш Глас*, 6. март 1990, 14.

²⁸ Николић, К, „Сјајно и незаборавно“, *Наш Глас*, 27. март 1990, 14.

²⁹ АД, Евиденција програма 1983-1991; Гушић, Ивана, „Чекајући дискотеку“, *Наш Глас*, 31. октобар 1989. године.

Концерти народне музике увек су привлачили највише посетилаца у Дом културе и зато их је и било највише, и углавном су то били концерти новокомпоноване музике уз тек неколико изузетака какви су били наступи ромског ансамбла „Смедеревски ромален“, групе „Ођила“ која је изводила ромску музику и пар тематских вечери на којима је рецитована поезија и извођене народне песме.

Смедерево је свој допринос оваквој врсти музике давало одржавањем избора за Први глас Радио Смедерева, традиционалног такмичења певача аматера. Ово такмичење одржавало се сваке године, обично у септембру и његов победник учествовао би на такмичењу за Први глас Србије, чијом се организацијом бавио Радио Београд. Ово такмичење је сваке године привлачило завидан број посетилаца који је углавном успевао да попуни капацитете Велике дворане, али и грађана општине Смедерево који су желели да покажу своје умеће у певању. У Дому културе је 1987. године поред такмичења за Први глас Радио Смедерева одржано и централно такмичење „Избор за Први глас Србије“ 5. новембра којем је присуствовало 700 посетилаца. Поред овог такмичења, у Смедереву је 1983. године основан ромски ансамбл „Смедеревски ромален“ који је у обрађеном периоду одржао десет концерата од чега је осам концерата одржано у хуманитарне сврхе и скоро сви су имали посећеност од 700 људи. „Смедеревски ромален“ одржао је два концерта 1983. године и тада су средства била за помоћ пострадалима у земљотресу који је те године захватио Копаоник, два концерта 23. новембра 1984. године за стипендисте Титовог фонда, два концерта 13. јуна 1986. године и два концерта 28. априла 1988. године и сви су били у хуманитарне сврхе.³⁰ О њиховој активности и жељи да помогну свима у невољи писао је и „Наш Глас“: „Чим су чули за акцију солидарности, чланови ансамбла „Смедеревски ромален“ Градимир Филиповић Раца и Лазар Петровић дошли су у редакцију листа „Наш Глас“ и понудили своју помоћ. Понудили су да одрже два бесплатна концерта са којих би сав приход био намењен за школовање ђака са Копаоника. Концерти су одржани у петак. Видело их је 1.347 гледалаца и зарађено је 27.480.000,00 старих динара. Све је уплаћено на жиро-рачун Титовог фонда одакле ће се стипендирати сиромашни копаонички ђаци“,³¹ „Смедеревски Дом културе, и поред два концерта, био је претесан да прими све оне који су желели да уживају у музици ансамбла 'Смедеревски ромален' и песмама њихових гостију и истовремено дају свој допринос у обезбеђивању средстава за куповину апарата за рано откривање рака за потребе смедеревског Медицинског центра“.³²

У оквиру концерата новокомпоноване музике уметници су држали или солистичке концерте или заједничке концерте са још пар уметника из своје бранше. Солистички концерти нису били разноврсни али је зато само њих било више од двадесет у обрађеном периоду. Група „Рокери с Мораву“ наступала је четири године заредом (1983–1986. године) и одржала укупно седам концерата и сви су били изузетно добро посећени. Тома Здравковић је у Смедереву одржао пет концерата од којих су два била у добротворне сврхе док је Мирослав Илић гостовао у Смедереву три пута и одржао седам концерата и сви су испунили Велику дворану до последњег места, осим концерта 28. марта 1988. године ком је присуствовало 699 Смедереваца. Поред ових уметника солистичке концерте су одржали у овом периоду и Звонко Богдан који је

³⁰ АД, Евиденција програма 1983–1991.

³¹ „Алал вера Ромалени“, *Наш Глас*, 27. новембра 1984, 7.

³² „Тражила се карта више“, *Наш Глас*, 17. јуна 1986, 12-13.

гостовао 1984. године, Биљана Јевтић која је одржала два концерта 20. новембра 1985. године, Халид Муслимовић са такође два концерта одржана 12. априла 1986. године и солистичким концертом за слушаоце Радија Смедерево 1987. године. У периоду 1983–1987. године готово сваке недеље у Дому културе се могло присуствовати неком концерту народне музике, међу којима су били доминантни заједнички концерти више уметника народне музике. Током осамдесетих година у Дому културе гостовало је скоро свако познато име новокомпоноване музике а најпосећенији концерти били су: концерт Нецада Салковића, Наде Поповић, Усније Реџепове, Маринка Роквића и оркестра Светомира Шешића 16. марта 1983. године са 1400 слушалаца, Концерт за припаднике Дома ЈНА у Смедереву одржан 21. марта 1984. године. Године 1985. била су три гостовања која су испунила Велику дворану до последњег места и тада су у оквиру пет концерата наступили Халид Муслимовић, Беба Тошић, Александар Илић и комичар Кемал Драгоје 23. јануара, Маринко Роквић, Весна Змијанац, Раде Јоровић и Драгана Мирковић 29. марта и Нада Топчагић, Снежана Савић, Милица Здравковић и Љуба Степановић 11. октобра. Већ од 1986. године број и посећеност ових концерата полако почиње да опада. У тренуцима полаког али сигурног пропадања СФРЈ, људи су све мање и мање били заинтересовани за концертни програм. Иако се период друге половине осамдесетих година двадесетог века сматра за период цветања фолк музике, Смедерево је одударало у овоме, чему је много допринело стање у земљи и финансијска ситуација просечног грађанина који није имао луксуз да често одлази на такве концерте јер су они тада, као популарни, били веома скупи.

Ипак, у посматраном периоду одржано је и неколико концерата другачије народне музике од оне класификоване као новокомпоновани фолк. Одржано је укупно шест концерата који су били посвећени староградским и старим народним песмама међу којима су и два концерта под називом „Босно моја пуна си севдаха“ одржани 12. фебруара 1986. године. Такође 1986. године, 3. децембра одржано је „Гусларско вече“, док је „Војвођанско вече“ одржано 11. августа 1987. године, а вече српске рољубиве песме „Тамо далеко“ одржано је 18. маја 1989. године.³³

Концерти фолклорних ансамбала и КУД-ова

У обрађеном периоду Смедерево није имало професионалне фолклорне ансамбле али је зато тада много пажње поклањано развоју аматерских културно-уметничких друштава, и цела Србија и Југославија имале су аматерска културно-уметничка друштва и ансамбле, од којих су многа долазила и у Смедерево. На територији општине Смедерево скоро свака месна заједница имала је своје културно-уметничко друштво или фолклорни ансамбл, али тада два наистакнутија КУД-а били су „Меткос“ и „Коста Абрашевић“. КУД „Меткос“, је био културно-уметничко друштво Металуршког комбината Смедерево, али као и КУД-у „Абрашевић“ матична кућа била му је Дом културе Смедерево, јер су они давали опрему, простор за вежбање и омогућавали им гостовања у другим срединама. КУД „Абрашевић“ је поред фолклорног ансамбла имао је још много секција, од којих је у Смедереву најуспешније радио хор. Концерти овог типа увек су били добро посећени првенствено због чињенице да је захваљујући такозваним самоуправним споразумима, уговорима које је

³³ АД, Евиденција програма 1983–1991.

Дом имао са предузећима, где је одређен број места у Дворани аутоматски припадао радницима одређених предузећа и самим тим, Дом је имао негде око 70% капацитета продатих унапред.³⁴ Концерте фолклорних ансамбала углавном и јесу посећивали радници тих предузећа, осим у пар изузетака какав је наступ професионалног фолклорног ансамбла „Коло“ 14. фебруара 1983. године и наступ КУД-а „Ђока Павловић“ из Београда 13. децембра 1988. године.

Професионални фолклорни ансамбл „Коло“ гостовао је четири пута у периоду 1983–1985. године, док је у годинама које су уследиле његово гостовање изостало, са изузетком 1990. године када је поново наступио и био као и на претходним својим наступима пред смедеревском публиком одлично прихваћен.³⁵ Ипак, највеће одушевљење посетиоци су приказали на концерту одржаном 14. фебруара 1983. године што је забележено и у „Нашем Гласу“ речима: „Смедеревци воле народне песме и игре. Као доказ за ову тврдњу била је препуна сала Дома културе када је прошлог понедељка гостовало „Коло“. Професионални музичари и играчи представили су се смедеревској публици својим стандардним програмом. Успешно су извели сплет песама и игара свих народности. Међутим, највише аплауза побрале су тачке у којима су се изводиле песме и игре из Србије, Војводине, Славоније, а и врањанске и ромске“.³⁶

Број концерата је варирао од године до године и мада је број концерата у периоду 1987–1991. године био већи него ранијих година и њихова посећеност била као и претходних година, њихов квалитет је опао, јер је смедеревски аматерски фолклорни ансамбл „Меткос“ преузео примат у броју концерата одржаних на годишњем нивоу (са 7 од укупно 14 концерата аматерског фолклорног програма 1989. године и пет од девет, колико их је одржано 1990. године). Година 1987. карактеристична је по заједничким концертима КУД-а „Меткос“ са КУД-ом МЗ Доњи град, аматерима Комиже³⁷ и МЗ „Братство и јединство“ и КУД-ом „Златибор“ из тада Титовог Ужица. Заједнички концерт КУД-ова „Меткос“ и МЗ Доњи град одржан 11. фебруара испунио је очекивања публике својим разноврсним програмом, што се и помиње у „Нашем Гласу“: „Без икакве рекламе смедеревски Дом културе, прошлог уторка, био је претесан да прими све оне који су хтели да виде шездесети јубиларни концерт ова два ансамбла. Смедеревски љубитељи фолклора могли су овом приликом да уживају у двочасовном програму који је био испуњен игром и песмом Баната, Нишаве, Румуније, Рома и Русина као и сплетом игара југословенских народа и народности. Посебну драж овој вечери дали су и глумци аматери који су у паузама између музичких тачака говорили монологе из дела „Ивкове славе“ Стевана Сремца и „Гаравог сокака“ Мике Антића“.

У оквиру гостовања страних извођача у Дому културе у посматраном периоду и три фолклорна ансамбла из иностранства наступала су у Смедереву. Шкотско Краљевско играчко-гајдашко друштво за сеоске игре одржало је у препуној Концертној дворани концерт на коме је представило традиционалне шкотске игре попут „рила“ „цига“ и „стратспеја“, док је француски фолклорни ансамбл „Мон Блан“ из Абелхана у Великој дворани одржао чак три концерта априла 1988. године, а фолклорни ансамбл

³⁴ Ђорђевић, интервју.

³⁵ АД, Извештај о реализацији програмских садржаја 1986–1989. године; Евиденција програма 1983–1991. године.

³⁶ Кубичек, К(арло), „За сваког понешто“, *Наш Глас*, 22. фебруар 1983, 15.

³⁷ Комижа је месна заједница на Вису.

„Полет“ из Украјине (СССР) одржао је доста посећен концерт у Великој Дворани 2. октобра 1990. године.³⁸

Фестивали, такмичења, смотре

У Смедереву је и пре отварања Дома културе постојала традиција одржавања општинских смотри аматерског стваралаштва за децу основношколског и средњошколског узраста. За 1983, 1989. и 1991. годину нема података али су општинске смотре фолклора и плеса и дечјих хорова одржаване у осталим годинама, углавном у марту или априлу. Њихов организатор биле су Културно-просветна заједница и Завод за социјално васпитање и заштиту деце, и на њима су учествовали КУД-ови свих Месних заједница у општини, на територији града и из села, и те смотре су биле добро посећене.

Поред ових Смедерево је имало и две веома популарне манифестације – Смедеревско културно лето и Недеља аматерског стваралаштва.³⁹ Недеља аматерског стваралаштва је манифестација која се реализовала од 1987. године, и на којој је презентовано укупно аматерско стваралаштво Смедерева али су долазили и гостовали аматерски ствараоци других средина. Концепција организатора, Дома и КПЗ, била је да ова манифестација буде годишњи пресек аматерског стваралаштва не само градске већ и сеоских средина, без селекција представа.⁴⁰ Тако су у оквиру ове манифестације одржани концерти гостовања КУД-ова „Мода“ из Великог Градишта, „Железничар“ из тадашњег Титограда, „Будућност“ из Призрена 1988. године; концерти КУД-ова „Иво Лола Рибар“ из Београда и „Пионир“ из Зрењанина 1989. године. За 1990. годину и 1991. годину нема података о концертима у оквиру ове манифестације, и број концерата одржаних у ове две године видно је смањен у односу на претходне.⁴¹ Програмски циклус „Смедеревско културно лето“ почео је са реализацијом 1985. године и доживео је велики успех са посећеношћу концерата 1000-2000 посетилаца у зависности од програма. Овај циклус организовао је, осмислио и реализовао Дом културе у сарадњи са Радничким универзитетом „Вељко Влаховић“, Туристичким савезом и Културно-просветном заједницом и он је обухватао три врсте програмских садржаја: позоришне програме, филмове и концерте забавне музике.⁴² Најпопуларнији ипак био је концерт рок групе „Цакарта“ одржан 15. јула 1985. године који је привукао 1500 посетилаца на плато испред Дома културе.⁴³ Наредних година концерти су се одржавали у оквиру дворана Дома, чему је сигурно допринело и понашање публике на концерту Биљане Крстић и Пеђе Д Боја, када су посетиоци сат времена гађали певача групе Пеђа Д Бој вишњама и металним новцем све док није почела да пада киша и концерт био прекинут.⁴⁴ И број посетилаца смањио се наредних година, што је Сава

³⁸ В, Ј, „Фолклор из Шкотске“, *Наш Глас*, 23. април 1987, 14 ; В, Ј, „Аматери на делу“, *Наш Глас*, 10. фебруар 1987, 15; АД, Евиденција програма 1983–1991.

³⁹ На основу података из АД, Извештај о реализацији програмских садржаја за период од 1986. до 1989. год и Евиденције програма 1983–1991.

⁴⁰ В, Ј, „Аматери на делу“, *Наш Глас*, 10. фебруар 1987, 15.

⁴¹ На основу података из АД, Извештај о реализацији програмских садржаја за период од 1986. до 1989. год. и Евиденције програма 1983–1991.

⁴² АД, Извештај о раду Дома културе за 1985. годину.

⁴³ АД, Евиденција програма 1983–1991.

⁴⁴ Кубичек, К(арло), „Хамлет осветлао образ“, *Наш Глас*, 16. јул 1985, 9.

Ђуричић, организатор програма у Дому објаснио на следећи начин: „Врхунски аутори су, као и сваког лета, на мору, тако да је ово стварно најбоље што смо могли да добијемо, било би свакако много богатије да је културно лето јединствена манифестација у граду. Овако, уз Спортски центар и Раднички универзитет, који ће сигурно имати своје програме, тешко је пружити максимум. Поред тога, цела манифестација би имала сасвим другу арому да се изводи на отвореном простору, као рецимо ранијих година“.⁴⁵

Закључак

Након вишегодишње изградње Дома културе, он је кренуо са радом почетком 1983. године са осмишљеном програмском шемом која је подразумевала културне и забавне програме којима је требало да се оплемене културна дешавања у Смедереву. У Смедереву су осамдесетих година концерте држали реномирани извођачи у области класичне, народне и забавне музике, као и разни КУД-ови са територије Србије и шире. У периоду 1983–1987. године било је много више концерата него у годинама које су уследиле јер су на могућности одржавања већег броја програма утицали финансијски услови и политичка ситуација у земљи. Углавном су концерти новокомпонованог фолка и забавне музике, с посебним акцентом на поп и рок музику, били ти који су могли да попуне Велику дворану Дома културе. Ипак, и концерти класичне музике умели су понекад да привуку пажњу публике, мада ретко у довољној мери да се попуни Концертна сала у којој су се они одржавали. Напори које је Дом правдио у покушају да подстакне своју публику да посећује одређене програме огледају се у формирању и подржавању културно-уметничких друштава, група, организовању разних манифестација.

---

⁴⁵ Гајић, З, „Од шпијуна до Моцарта“, *Наш Глас*, 12. јул 1988, 11.

Извори

Архива Дома културе

Историјски архив Смедерево
Фонд СИЗ-ова Смедерево

Интервјуи

1. Владлица Јовановић, Интервју са Гораном Ђорђевићем, вођен 23. јуна 2007.
2. Владлица Јовановић, Интервју са Радославом Јовановићем, вођен 24. јуна 2007.

Периодика

Наш Глас

Прилози

Прилог број 2:

Одлука начину градње Дома културе донешену на седници СИЗ-а културе 17. новембра 1976. године; Историјски архив Смедерево, фонд СИЗ-ова Смедерево, несређен, Одлука о градњи Дома културе СИЗ-а културе Смедерево

Скупштина СИЗ културе у Смедереву на седници од 17. новембра 1976. године, на основу члана 18 Статута Заједнице, Одлуке Одбора за доношење финансијског плана и завршног рачуна месног самодоприноса за град Смедерево и Одлуке Скупштине Заједнице о градњи дома културе од 20. новембра 1975. године донела је

О Д Л У К У

1. О градњи дома културе у фазама /стапама/, које би представљале засебна техноекономске целине.
2. Предрачунска вредност прве фазе дома културе износи 52,150.000 динара, заједно са припремним радовима и клизном скалом.
3. Средства за финансирање прве фазе дома у износу од 52,150.000 динара имају се обезбедити из средстава месног самодоприноса на основу Одлуке о завођењу месног самодоприноса у износу од 31,150.000 динара и кредита извођача радова у износу од 21,000.000 динара.
4. Стављање објекта /прве фазе/ у употребу извршиће се крајем 1978. године.

Смедерево, 17. новембар 1976. год.

Тачност преписа оверава

Секретар СИЗК

Handwritten calculations and notes:

no. 280885.80
32 000 000
28 286 085.80

36 654.152.20
3 654.152.20
42 286.197.70

21 000
12 000
5 000
38 000

Прилог број 3

Интервју са Гораном Ђорђевићем⁴⁶

Владица Јовановић: Како је дошло до градње Дома културе и на чију је иницијативу тачно дошло до градње?

Горан Ђорђевић: Не зна се тачно, значи, на чију иницијативу, углавном оснивач Дома културе је Самоуправна Интересна Заједница културе⁴⁷ и она је на својим органима доносила одлуке, у сваком случају прави оснивач је Скупштина Општине Смедерево. Дугогодишње непостојање адекватног простора за одржавање културних догађаја је условило да се донесе одлука да се у Смедереву сагради Дом културе. У то време у Србији, је значи, на нивоу Републике Србије почела активност око изградње неколико Домова културе. У овом крају истовремено су грађена три Дома: највећи, најлепши и најкомплекснији Дом културе у Смедереву, потом врло леп и значај објекат Дом културе у Пожаревцу и нешто мањи, Дом културе у Кучеву. У то време је те послове у Србији радила сада већ помало заборављена организација која се звала Социјалистички савез радног народа и то Републичка конференција ССРН-а, а у Смедереву је значи на овом месту где се налази, уз рашчишћавање зграда које су ту биле поред Основне Школе „Димитрије Давидовић“ почела градња овога објекта, у сваком случају значи у договору републичких органа и општинских дошло је до реализације тога пројекта.

ВЈ: У ком периоду сте се ви налазили у Дому културе као запослени и на којој функцији?

ГЂ: Ја сам постављено лице, значи на седници скупштине СИЗ-а културе Општине Смедерево 14.децембра 1980. године, значи том одлуком је формиран Дом културе као Радна Организација у оснивању, РО у оснивању Дом културе у Смедереву и ја сам постављен за њеног директора. Значи, ја сам био директор Дома културе у оснивању, потом директор Радне Организације Дом културе, од значи 14. децембра 1980. па до 28. новембра 1989. године у својству директора ове установе.

ВЈ: Да ли сте остали у току са радом и дешавањима у самом Дому и пошто сте престали да радите у Дому?

ГЂ: Као потпредседник Општине ја сам био укључен у изградњу Друге фазе Дома културе, јер се Дом културе радио у две фазе. У првој фази је, значи, оно што је Велика дворана и пратећи простори, Концертна дворана и Боскопска дворана, Атеље, значи то је прва фаза. А друга фаза Дома културе је простор где је данас Библиотека⁴⁸, вежбаонице за оркестре, за балет, диско клуб, то је Друга фаза и ја сам потом руководио као потпредседник Општине изградњом Друге фазе и завршавањем тих радова до потпуног усељења тог простора, а затим сам био и председник Управног одбора Дома културе и наравно у својству директора фестивала поезије који се тамо одржава имао најтешње везе.

⁴⁶ Господин Горан Ђорђевић био је први директор Дома културе, а затим и потпредседник општине Смедерево. Интервју је вођен 23.7.2007. године

⁴⁷ У даљем тексту: СИЗ културе

⁴⁸ Мисли се на Народну Библиотеку Смедерево

ВЈ: Када је завршена прва, када друга, и како је Дом културе функционисао у том међу периоду?

ГЂ: Прва фаза Дома културе је, значи, завршена 1980. и Дом је свечано отворен 25. децембра 1980. године. Оно што би те занимало то је, на пример, ко је учествовао у програму свечаног отварања. То је овако један ексклузивни податак јер у Нашем Гласу је један мали текст објављен о Дому тада, на отварању су учествовали хор Културно-уметничког друштва „Лола“ из Београда, потом драмски уметници, покојни Јован Илићевић и Маја Димитријевић, затим балетски пар првака балета Народног Позоришта у Београду, Вишња Ђорђевић и Раде Ђајић, а учествовао је и тада врло популарни млади гитаристички дуо београдски, гитаристички дуо Мирослав и Немања Трифуновић. То је било на отварању овога објекта.

ВЈ: Да ли тада Дом културе почиње са радом, и под којим именом тачно, и када креће редовни програм самог Дома културе?

ГЂ: Ми смо имали значи, статус РО у оснивању. У току 1981. године обављани су послови техничког примања објекта, потом пријема радника, припреме објекта за програме што подразумева низ и техничких и стручних радова, и целе те године су се одржавали програми, значи после 25. децембра 1980, целе 1981. године су се одржавали програми у Дому културе, већина радника засновала радни однос почетком августа, људи који су били задужени за технику су ишли на одређене специјализације, тако да ми од почетка 1982. године, фебруара 1982. године имамо континуирани програм за кога смо штампали сваког месеца програмску афишу и то постоји у документацији... то прекидамо у пар наврата у различитим ситуацијама, али углавном, до данас.

ВЈ: Колико је концертни програм био заступљен те прве, 1981. године?

ГЂ: Па ми смо имали доста избалансиран, доста избалансиран програм тако да је било и те године око 30 концерата и они су организовани од оног школског нивоа, значи, што је врло важно, то су пре свега хорови школски, јер су све школе у Смедереву имале своје хорове, и околини, онда музичко-сценски програми дејчјих вртића, наравно, овај, програми средњих школа, па смо онда имали културно-уметничка друштва и имали смо гостовања. Имали смо гостовања реномираних уметника, пре свега из Београда, али и већ и у првој години гостовања уметника из иностранства. То је, значи, трослојна нека шема о којој можемо говорити, а то је, прво стваралаштво у одређеној области, потом анимација за то стваралаштво и на крају дифузија тих програма. Културна политика коју сам са свијим сарадницима покушавао да остварим, то је да смо били свесни чињенице да Смедерево годинама није имало услове да види озбиљније програме, нити се неко њима на најозбиљнији начин у тако широкој лепези бавио. Шта то значи? То значи да смо ми самим просторним могућностима Дома културе и његовим озбиљним значи, овај конципирањем, имали пред собом задатак да сада те просторе адекватно попунимо. С једне стране, је био посао направити програм који мора бити усмерен према публици која није била профилисана, која није постојала у неком организованом смислу, нити смо ми имали било какве податке на шта можемо да рачунамо. Значи, почели смо да негујемо, паралелно са првим нашим програмима, почели смо да негујемо и стварамо публику, посетиоце за те програме. Имали смо окренутост према свим структурама становништва, тако да може да се види да смо имали и различите програмске садржаје. Од оних за дејче вртиће, основне и средње школе, преко организованих програма за младе, до врхунских дела различитих жанрова уметности за програм, у публику. Али у

исто време смо морали да стварамо публику и изнутра. Шта то значи? То значи да смо морали да у различите облике стваралачке: Клуб ликовних стваралаца, Књижевни клуб, хор „Абрашевић“, аматерско позориште, вокално-инструментални састав, певачке групе... привучемо што већи број људи, јер је у то време то била и наша најшколованија публика. На тај начин, уз пројектовање неке ситуације да ћемо, за 20 година отприлике створити одређену публику, трудили смо се да развијамо аутентично стваралаштво, да доводимо изузетне програме и уметничке догађаје, да пружимо шансу ствараоцима других средина, истог нивоа као што је наша средина или сличног, да се овде покажу, а у исто време да нашим људима омогућимо да гостују у другим срединама. На тај начин некако се то преплитало и ми смо углавном имали прилично добро посећене програме у то време.

ВЈ: Зашто углавном није било концертних програма у летњем периоду?

ГЂ: Па видите како, то је релативно да ли је било или није било, ми смо имали значи, концертне програме и преко лета, имали смо за јулске празнике који су се тада веома, ваома прослављали и обележавали, то је Дан устанка, имали смо програме, сусрете фолклорних друштава и певача у Луњевачкој шуми, и тамо смо изградили фантастичну летњу позорницу, то мало њих знају, али је та позорница остварила своју функцију. Затим смо имали позорницу код Дуда где су се одвијали програми Смедеревског културног лета и имали смо велике спектакле и испред, на тераси Дома културе, тако да смо имали одређени број концерата, јер у оно време, истини за вољу, то што је било значајнијих уметничких домета то се селило на Дубровачке летње игре, на Охридско лето, и тако даље, а ми смо имали то што смо могли да имамо и то је углавном било, мешовити су то били концерти, значи музичко-сценски догађаји где је било фолклора али било је и гостовања. Имали смо хорове из других средина. Ту бих се сетио сада на пример хора, градског хора из Трогира који је гостовао недељу дана, па смо имали хор из Комиже на Вису који је овде такође гостовао неколико пута и наравно, низ других садржаја.

ВЈ: А како је вршен сам избор гостовања? Који су то критеријуми били, рецимо за забавну и озбиљну музику пошто кажете да наша...

ГЂ: Па ми смо имали овако, ми смо имали у тим музичко-сценским делатностима, имали смо, овако, сваког месеца отприлике један концерт музике, мислим на озбиљну музику условно речено, као да је ова неозбиљна мислим, није добро то термилошки направљено, јер ми имамо Концертну дворану са концертним клавиром која је изузетно акустична, онда смо имали један концерт забавне музике или цеза, кад кажем забавне музика, популарне музике, цеза, затим смо имали много концерата хорова, онда смо имали концерте народне музике и на пример, врло посећене, у оно време популарне концерте староградских песама или били специфични. Уз то, је било много, ви ћете то видети у овим репертоарима, у то време Југославија је била веома моћна једна држава, у коју су сви радо долазили и била је значајан чинилац међународних културних односа и међународне културне сарадње тако да смо ту имали праве, велике културне спектакле, „Brasil Tropical“ који је у ствари део карневала из Рио, са тим румба ритмовима, мислим са тим чудесима, костимима, до оних изворних на пример ансамбала националних, са невероватним играма, и гутањима неких ватри, бенгалских, као што је на пример био национални ансамбл Шри Ланке у то време, преко много ансамбала из Африке, један је био, само да се сетим одакле, са Маурицијуса је био такође ансамбл, онда су били, био је један фасцинантан концерт, спектакл који се звао „Млади Амбасадори“, то је била екипа

универзитета Прово из Сједињених Америчких Држава која је то играла и наравно имали смо ту много култивисаних програма из села наших, који су тада сарађивали са селима неких, били су неки Мађари са неким играма, Словаци, и стално је ту било до наравно врло, врло запажених у оно време и популарних мјузикала који су се код нас радили. Радила је Београдска комедија са Теразија, са младом Тањом Бошковић у оно време, па је онда ту радио Атеље 212 „Косу“ и оно „Калкуту“, то су све били мјузикли наши који су били на изузетном нивоу и то је све видела смедеревска публика. Е, у сарадњи са Републичком заједницом културе смо радили гостовања Филхармоније, Опере и Балета. И једном у приолеће, једном у јесен, значи, имали смо б до 8 гостовања Филхармоније, Опере и Балета у Смедереву. Од „Севилског берберина“, преко „Травијате“, „Пер Гинта“, „Мадам Бетерфлај“, до нових извођења Моцарта, Бетовена, једне посебно запаженог гостовања Филхармоније у години Чајковског. То су били велики спектакли, оно што је занимљиво рећи, пред препуним дворанама. Значи, конципирали смо, узимајући у обзир потребе смедеревске публике, друго, неговања укуса, јер то је био наш посао у првим годинама у стварању публике, и треће у могућностима које смо имали тада на тржишту.

ВЈ: Каквим је сматран, значи, сам тај програм Дома од стране посетилаца и Смедереваца и да ли су се и колико сами грађани интересовали за избор програма који су могли да посете?

ГЂ: Па видите како, то је било време великог међусобног поштовања и уважавања. Један однос, који заиста, са људима који су то радили, а врло сјајан смо имали, малобројан тим одличних зналаца у свим областима, и много смо како да вам кажем, много смо питали, ишли, дружили се, тако да су наши консултанти били од декана Музичке академије, преко декана Факултета драмских уметности, директора позоришта, техничких директора, ми смо имали огроман број сарадника, јер концепција у то време коју сам покушао да остварим са сарадницима, је била да са малим бројем запослених, нас је било 12, а имали смо око 1.200 програма различитих у току године. Са малим бројем запослених, са великим бројем спољних сарадника, врхунских стручњака, успевали смо да направимо добре програме. И, то је негде смедеревска публика препознала, јер једноставно сви су били поносни, прво на то што имају после толико година такав један објекат, и друго били су задовољни како смо ми то радили. Ми смо то радили заиста се трудећи да оно што је данас ново у свету, сутрадан буде у Смедереву. Одједанпут је једна, условно сасвим речено провинција, дубока провинција што се тиче културног програма какво је било Смедерево постала једно истинско културно средиште. Могу Вам рећи, да све што је долазило тада у Југославију и у Београд а могло је да стане на нашу бину, или на наше бине, или на наше дворане, били смо да пројектујемо, или у холу, да у изложбеном простору направимо, све је дошло овде. Све је дошло овде, све то наравно и све што смо могли да приуштимо себи финансијски, јер наравно постојали су програми који нису могли да стану овде, јер оно што се музичко-сценски направи на позорници Сава Центра нешто може овде, али нешто не може. Ако вам кажем податак да смо тада били на дневним везама са Сава центром, са „Југоконцертом“, са тим естрадним кућама, са тим нашим еминентним друштвима, као што је професионални фолклорни ансамбл „Коло“ и морем аматерских тих ансамбала даље, преко Музичке академије, ми смо сарађивали са тако дивним као што је тада та виолинисткиња Ферн Рашковић, на пример била, па, овај, Алб Валдмал, па онда млада и полетна Рита Кинка, то је све ту дошло младо и

онако већ у успону, Јован Колунџија, све је то било ту, и то је све довођено и наравно Смедеревци су то поздрављали, долазили и то посећивали.

ВЈ: Да ли су неки други фактори, као што су политичка дешавања у том периоду или други догађаји у Смедереву и шире утицали можда на посећеност неког програма?

ГЂ: Па, знате како да Вам кажем, ја сам, у оно време је Комитет постављао кадрове, без овако, мислим Партијски комитет је постављао директоре, мислим, нити се стидим те чињенице нити желим да је избегнем. Многи данас хоће, да то, што су у то време били директори, да забораве ко их је поставио, Комитет Савеза комуниста у Смедереву је давао коначну оцену ко ће да буде директор које фирме. Тако да сам по природи демократичан човек, а у исто време принципијелан, тако да све у то време што је на неки начин било нама, имали смо одређене сукобе, тада је стално нешто као било забрањено, мало проскрибовано, јер то су године и када се урушавао тај систем, те позне осамдесете године и неке политичке овај, сугласности, углавном, нисмо имали нарочитих проблема због тога јер бих код сваког евентуалног проблема ја нудио своју оставку; ако неко жели да скине неки програм ја сам био спреман да одем са тог места. Нисам никада сматрао да је то, не знам каква привилегија, увек сам сматрао да је то страшно одговоран посао који захтева рад од много сати, тако да су то сви знали, нико, није му ни падало на памет, друго, ми смо имали Савет наше фирме који је месечно разматрао програме, на том Савету се све усаглашавало тако да ми неких ломова нисмо имали, а овде смо видели и те такозване мало проскрибоване представе или, мислим да то сада кад се гледа да је то прилично наивна прича била, имали смо и писце из свих крајева, и сликаре, музичаре,.. најмање је око концерата било проблема, највише око драма у то време. Две су биле посебно „Голубњача“ Јове Радуловића и „Колубарска битка“ Ћосићева, то су Смедеревци видели, ту је било проблема око књижевне вечери Антонија Исаковића која је била заказала Народна Библиотека па се ту нешто компликовало, али су се углавном сви ти програми одржали и људи су то гледали, мислим, долазили, то је тада била права реклама за један програм, ако је имао неке такве сукобе, међу тим сферама, мада увек сматрам, и нити су то дела неке врхунске уметности била, али свако време носи неке своје скандале, па и то време.

ВЈ: Како се становништво подстицало да посећује одређене музичке програме, како су ти концертни програми промовисани, да ли је цена, у крајњем, била битна?

ГЂ: Па не, ми смо имали једну стратегију, то је била тада једна социјалистичка држава, где је императив био да се, да цене буду умерене, да буду свима доступне, што мислим да је за културу као једну сферу духовности и, на крају крајева, и просвећивању народа добар принцип. Е сада, како смо радили? Па радили смо то изнутра. Ако ти имаш два-три уматничка друштва, која имају ту 150 чланова и не знам колико. Ако дође и половина, они су заинтересовани да виде концерт, онда већ имаш пола сале те Концертне пуно. Друго, имали смо изванредну сарадњу са школама и некако смо заједнички радили, то сам и мислио да не заборавим да кажем, у то време је и Основна музичка школа у Смедереву прерасла у Средњу музичку школу. То је врло важна чињеница. Проширио се број одсека, створени су одлични ти услови, адаптирана је и проширена та школа у Смедереву „Коста Манојловић“. И ми смо учествовали, пошто смо у средини се наметнули као кућа која има најбоље те културне везе у Србији и на ширем простору ми смо неколико младих људи тада из Смедерева успели, наравно бескрајно талентованих, и одличних младих људи, да упишемо на неке конзерваторијуме у иностранству, на Академије овде у Југославији, наравно нешто овде у Београду, нешто у Скопљу, нешто у Сарајеву и тако даље. Тако да смо ми плански

радили један посао на стварању публике. На можеш да правиш ансамбле, ако немаш људе који ће да ти праве ансамбле. То је најјефтинија и најисплативија инвестиција, и сви су се ти људи вратили. Јел знате, многи који не могу то да схвате, и овај никада нису могли да схвате јер су то сложени процеси, са људима процеси стварања у овој области људи, квалитета. То је сложена прича, врло сложена прича и ми сада имамо ситуацију да од свих тих људи у које смо улагали у то време, само једно је у Музичкој школи... Мислим допусти се да то што је бисер, допусти се да то, то је проклетство малих средина да ти људи који су бисери и који је требало да буду на неки начин окосница, темељи даљег развоја Музичке уметности у Смедереву, буду на неки начин из ко зна којих и каквих разлога скрајнути овамо и онамо. И, значи, само на тај начин, негујући аутентично стваралаштво у Србији... ако има 150 ђака музичке школе, средња музичка школа, ако има 10 хорова, ако има 5-6 певачких група, ако имате људе који се баве озбиљном музиком, само тако стварате публику. Нема другог начина. Други начин је да дођу госпође и сад у ово време нови богаташи, да показују своју фирмирану гардеробу. Због тога ми и губимо као средина. Сви они који су успели да подигну, ми смо могли то сада да подигнемо на ниво Више школе, и велика је грешка што то није урађено. И онда имаш један резервоар студената, свега, и они имају једноставно и духовну потребу и жеђ да нешто сазнају, и онда им је главни универзитет та Концертна дворана где ће они да се сретну и са врхунским мајсторима, и са почетницима, и да се њима да прилика да ту имају своје прве солистичке концерте, као што смо и радили годинама, ти наши најталентованији људи имају своје солистичке концерте, ти наши људи који су овде поникли па су отишли негде, да увек то буде њихова матична кућа, у коју могу да се врате, да одрже програм и тако даље. Значи, тако смо покушавали да негујемо публику и наши програми су углавном били изузетно добро посећени, а музички програми сви подједнако добри.

ВЈ: Колико често је Дом културе приређивао, организовао концерте, чији приходи нису одлазили Дому самом и који су превазилазили рецимо, могућности Велике дворане?

ГЂ: Што се прихода самих тиче за велике и сложене програме, програме који нису комерцијални, у култури није све комерцијално, то су приче које су будалаштине, нарочито у оном тренутку када изграђујеш публику. Ти мораш да имаш два начина дотирања тих програма.. ако одговарам на то питање које си ми поставила, нисам га до краја разумео. Један је да се са оних који су екстра комерцијални програми део прелива у ове некомерцијалне. Други је да држава, односно локална самоуправа, односно Општина то суфинансира на неки начин, кроз те програме. Ми смо имали као кућа увек довољно новца за своје програме, никада нисмо имали великих финансијских тешкоћа, јер смо много радили и много је било посетилаца и једноставно ми смо имали и са смедеревским фирмама уговоре. Људи су долазили, тада је било модерно да програми одређени иду по фабричким халама. Ми смо рекли не, то нема услова, човек је, тамо ради, у уљима, човека је мало срамота, мастан је, загушљиво је и тако даље, али ми ћемо тог човека да доведемо код нас, у фантастични амбијент. Човек лепо дође с посла, одмори се, обуче своје свечано одело, доведе своју породицу и то је стварање навика. И он је онда врло испоштован и као грађанин, наравно сасвим равноправно са свима другима, што наравно није тамо у фабрици где има масне руке или труње у коси или не знам већ шта све. Што је на неки начин мало понижавајуће и у сваком случају једна врста политичке и социјалне демагогије. Тако да су ти људи врло радо долазили,

и ми смо те врло скупе програме успевали да финансирамо јер смо имали новца и добро смо стајали, били смо врло јака кућа што се тиче финансија тиче,

ВЈ: У Смедереву је 1983. одржан Фестивал музичке омладине. Какав је био програм, ко су били учесници, одакле су долазили, и како је сам догађај примљен од становништва?

ГЂ: Па ево, овај, ја не могу сада тачно да се сетим ко су све били учесници. Музичка омладина је у то време била врло моћна организација, то је била светска организација, и сада постоји али се наравно истањила, то су тада биле праве невладине организације и оне су имале изванредан програм. Они су сарађивали са младим музичарима из целог света и један такав фестивал јелте је врло рано у Смедереву одржан, јер смо ми имали заиста изванредну сарадњу са Музичком омладином Србије која је тада била врло полетна, амбициозна и сигурно смо десетак програма у сарадњи са њима остваривали, младих, талентованих, музичара. Тај фестивал, као и сви други фестивали те врсте, прво једни друге врло помно слушају, такмичари, да виде ко је, шта је и како је. То је врло лепо примљено тада у Смедереву, ми смо тад имали „Наш Глас“, имали смо радио Смедерево, то је то што је било медијски покривено, али ја не могу сада тачно да Вам кажем, постоје подаци које тада ту победио, у неколико категорија, али ето тада су се већ и наши млади музичари Смедерева такмичили, и они су добијали различите награде по целој земљи, и учествовали на фестивалима, и не само музичари наши, хор „Абрашевић“ који је био, али о томе сад и можда касније.

ВЈ: Како је сад, значи, долазило до сарадње тих КУД-ова који су тад постојали у Смедереву, „Меткос“, „Коста Абрашевић“, са Домом културе?

ГЂ: Њихова матична кућа је заправо био Дом културе. Ми смо имали са фирмама, тад се то звало радне организације, са предузећима, значи, уговоре на годишњем нивоу. Значи, то су, сад се прича продата производња унапред или капацитети продати унапред. Ми смо имали преко 70% капацитета продатих унапред. Шта то значи? Ми смо имали, у то време се то звало Самоуправни споразум, имали смо уговоре са предузећима где се сваког месеца према месечном програму утврђивала квота, утврђивао број карата колико коме припада за који програм. Онда смо ми имали ту људе који су стално долазили и из школе и из предузећа и онда смо у том нашем споразуму са Металуршким комбинатом⁴⁹, са Железаром, пошто је она имала своје Културно-уметничко друштво. Цео посао око КУД-а ишао је преко Дома културе, финансирали их, према томе ми смо им обезбеђивали простор за пробе и представе, мајсторе који су се бринули о сцени, они су имали запослене уметничке руководиоце али смо ми ту били њихови консултант и наравно пласирали њихове програме у друге градове, а у тој размени доводили из тих других градова програме, значи све се то одвијало у нашој кући и било инзванредно.

ВЈ: Поред тога, да ли је Дом културе на још неки начин подстицао и помагао, значи, развој тог аматерског културно-уметничког стваралаштва?

ГЂ: Па апсолутно. Технички, ми смо за то време имали најсавременију опрему, озвучење, расвету, и тако даље. Ми смо све програме у селима, помагали технички, и стручно у конципирању и доводили смо и музичке програме, нарочито музичко-сценске форме мање, на пример Душка Јакшића, глумачко-певачки програм, сећам се да смо доводили Фабијана Шуљаговића, то је један од најзначајнијих хрватских глумаца, онда смо доводили, не могу сада тачно да се сетим неког од тих људи из Босне, и онда смо држали те представе по селима. Мале представе по селима смо

⁴⁹ Данас је име фирме U.S. Steel Serbia и њени власници су Американци.

држали јер смо на тај начин желели да привучимо и тамо публику али и да тим члановима Културно-уметничких друштава прилику могућности и они су гостовали на нашим смотрама и ми смо им помагали и да дођу до ношње, кореографа, редитеља, декора, свега што је било потребно.

ВЈ: Онда претпостављам да су они били аматерски?

ГЂ: Да то су били аматерски, то су била аматерска друштва.

ВЈ: А да ли је било покушаја формирања или формирања, у ствари да ли је уопште постојало у том пероиду неко професионално културно уметничко друштво, ансамбл?

ГЂ: Па, не. Овај, на нивоу Србије, постојало је само „Коло“, хор РТВ, тако, Београдски мадригалисти, Филхармонијски оркестри и опере Народног позоришта. То су били, у то време је био врло моћан тај аматерски погон, преко „Бранка Крسمановића“, „Лоле“, „Шпанца“, то су били сјајни ансамбли, и фолклорни и, на пример „Колегијум Музикум“, хор Академије, је био аматерско друштво, уствари студентско, то је био студентски хор, „Коча Коларов“ из Зрењанина који је победио на светском такмичењу у Ланголенду; ми смо имали „Абрашевић“, касније се формирао „Кир Стефан Србин“, из тих традиција, они су ишли на такмичења, фестивале, побеђивали, освајали награде, гостовали.

ВЈ: Када почиње манифестација „Недеља аматерског стваралаштва“ и да ли се на некој врсти програма посебно инсистирало?

ГЂ: Па ја мислим да је то неких, то смо радили у сарадњи са Културно-просветном заједницом⁵⁰ Смедерева, мислим да је то неке можда 1985-6, не могу тачно..., то је нешто било омеђено за фебруар. Тако, мислим да се тада одржавало и инстистирали смо значи на духовним, књижевним, музичко-сценским, значи, укупно позоришним моментима. Ви ћете видети у тим извештајима, преко представа у селима, позоришним, прављеним, а у Дому су била два, уствари једна.. успешне сцене.

ВЈ: Зашто су наступи и гостовања професионалних тих КУД-ова били мање заступљени после 1985. године, а на рачун аматерских? Због тога што су ти аматерски сада били јачи...?

ГЂ: Па нису били мање заступљени, ми смо имали ту шему негде сличну, програмски, и мислим да су ансамбли долазили, долазили редовно. Али ми нисмо доводили много тих неких, како бих рекао, ми смо имали ту размену да тамо где су ишла наша друштва ми смо узвратно, мислим, долазили из тих других градова, и било је међународних тих програма, тако да је то било, сваког месеца је било тих музичких програма, било је књижевних програма, било је ликовних програма, балета, опера, било је трибина, било је филмова, мислим онако, пуна капа што се каже, скоро сваке вечери је понеки програм бивао, а понеким данима је и по 3 и по 4 програма.

ВЈ: Да ли можда можете да се сетите које године почиње са реализацијом програмски циклус који смо већ поменули „Смедеревско културно лето“?

ГЂ: Па то је исто тих година, 1984. можда, 1984. године на различитим пунктовима у граду, ми смо држали програме и на базену на Југову, и код Дуда и испред Дома културе, понешто у Тврђави, која нам је увек била проблем, јер није била нам на газдовању.

ВЈ: Број концерата народне музике се после тамо, 1986-7, мислим на основу извештаја, евиденције програма се некако смањује. Зашто и да ли је некако то покушано да се реши?

---

⁵⁰ У даљем тексту: КПЗ

ГЂ: Не, него видите како, отприлике у годинама око 1980-их па до тамо 1987-8. ми смо имали велике програме и спектакле народне музике. Страховите. Радили смо са југословенском естрадом, београдском естрадом, и у то време смо држали ми те велике ревијалне концерте и код нас и на Спортском центру, сећам се Ханка Палдум, Неџад Салковић, и низ других, они су били, Македонци, баш је било много тих по два три концерта у току дана буде, мислим Мирослава Илића и тих. Међутим, сада стварањем једне нове филозофије организовања тих естрадних делатности која почиње негде са Лепом Бреном, и пуштањем неколико звезда сада у орбиту, страشان притисак на телевизију, која почиње тада онако јаче да пулсира, смањује битно интересовање публике за тим концертима који су до тада били. А Рака Ђокић, на пример, менаџер Лепе Брене покојни, је тражио страшно много новца и ти концерти су из тих такозваних позоришних дворана сви прешли у нове просторе који су се звали спортске хале. У Србији је се тада завршило много спортских дворана и они су сада конципирани стварајући те звезде, као што је Лепа Брена, она је прва наша таква врста мегазвезде, онда су они држали те концерте по халама које су примале по 5-6.000 гледалаца, што је њима било далеко исплативије него да гостују у оваквим просторима као што је наша дворана, наша дворана има 700 места. То је био главни разлог због чега се број таквих концерата смањио негде 1987-8, не знам тачно, али ви сте то прегледали.. тако да смо ми остали на оним концертима који су заиста били, то су концерти били староградских песама , онда смо имали ту стална гостовања Драгана Стојнића, имали смо онда гостовања Терезе Кесовије, Јосипе Лисац, још тако пробраних, финих, музичких програма популарне музике, али више нисмо били у позицији да доведемо те мегазвезде у тај мали простор јер је то за њих било некомерцијално.

ВЈ: Рецимо, „Смедеревски Ромален“ је често држао концерте. Шта је то...?

ГЂ: Шта је „Смедеревски Ромален“? „Смедеревски Ромален“ је део једне наше смедеревске приче, доста добре, ми смо били, значи, њега чине Роми, мислим, цигански ансамбл. Овај, врсних музичара. И то је био један престижан ансамбл и држао је повремено концерте, и ми смо имали једно културно уметничко друштво које је код нас радило.. Две су основне ствари: прво афирмација тих музичара, не само по кафанама него на једној широј сцени, поштовање те једне популације не тако малобројне у Смедереву, ми нисмо тада говорили, на један бљутава бруталан начин о тим људским правима, о тим неким националним заједницама са тим неким крупним речима. Глупости. Остварили смо добар тај културни контакт, и Ромален је постао, имао је своје бројне госте, долазили су људи на те концерте, и оно што је карактеристично Ромален је организовао велики број хуманитарних концерата, то су заиста били хумани људи, спремни да свирају, да помогнемо унесрећенима на различите начине, ја се тога сада не могу баш најпрецизније да сетим, свих детаља али је то та чињеница, јер смо успели да део те популације доведемо у нашу кућу и то је било врло добро.

ВЈ: Одређени уметници, поготово сада у тој области народне музике су сваке године држали концерте, уствари имали концерте у Дому културе. Је ли то зато што су они у то време били популарни или је Дом једноставно имао добру сарадњу са њима.

ГЂ: Па и једно и друго. Ми смо правили концерте традиционалне, једноставно публика је очекивала око Осмог марта наравно Драгана Стојнића на пример, или не знам сада кога и како али то је било доста препознатљиво као неки мали поклони за публику и тако..

ВЈ: Концерте забавне музике су углавном посећивали млади и некако мени се чини да су рок састави, рок групе били доминантни. Је ли то једноставно било зато што су Смедеревци нагињали највише тој врсти популарне музике или зашто?

ГЂ: Па то је било златно време рока. Нажалост Смедерево није имало, ни тада ни сада, спортску дворану где су махом те свирке одржаване, али ми смо имали пар младих ту бендова који су код нас вежбали, под нашим кровом, и ми смо их подржавали и помагали а млади људи су увек доминантни били.. Потпуно је погрешно кад се каже то су неки програми за младе, не, млади су увек најбројнија публика били на свим нашим програмима, наравно да је млад човек окренут дружењу, сусретању, изласцима и наравно ја сам сматрао, као и данас, да неки специјални програми за одрасле и за младе, то је једна потпуно вештачка подела, јер млади су били доминантни и на позоришним, и на оперским и на балетским програмима једноставно, то је било сјајно и средњошколци и студенти су долазили и имали место где ће да изађу, после смо формирали дискотеку кад се завршио други део Дома културе и онда смо имали да им дамо и веће могућности за забаву.

ВЈ: Шта је подразумевала „Смедревска рок сцена“ и ко су били извођачи на тим концертима? Гостовања или?

ГЂ: Па ми смо имали и гостовања, и имали смо наше бендове. Наше бендове, у то време смо имали неколико смедеревских бендова, неки од њих су, постојао је велики фестивал музике, Омладински фестивал у Суботици. Ми смо тамо имали победнике и учеснике и наши бендови су били афирмисани, ишли у Зајечар на Гитаријаду и овамо онамо тако да је то било, онда су им долазили у госте, бендови из Београда, наравно тада велике популарне групе, онда те групе у успону, које су сада биле популарне једно време тако да је то било живо, то је јак жив организам, то је стално пулсирало, то се стално догађало, то је имало неки свој ритам, неки свој пулс, и то млади људи су то, ми смо њима пружали потпуну иницијативу, ми смо им помагали и они су имали своју аутономију, имали своју самосталност, зашто да не? И ја сам као врло млад човек био у ситуацији да одлучујем о многим стварима, још и као гимназијалац да учествујем у формирању великих културних догађања тако да смо ми окупљали око себе тај млади свет и показало се да је то добро.

ВЈ: Ко су били извођачи на концертима који су одржавани рецимо за Први глас Радио Смедерева, Избор за спортисту године ?

ГЂ: Па знате како, Први глас Радио Смедерева је једна шира акција Радио Београда. То је на један културнији начин него што је ово сад ова Гранд парада или како се зове тај програм на Пинку. Ми смо имали прво у неколико села и месних заједница, имали смо такозвана елиминаторна такмичења и онда само 10 или 15 најбољих победника са тих, или по двоје или по троје са тих такмичења, на пример једно полуфинале на Царини⁵¹ и једно у Скобаљу⁵² и онда 15 најбољих певача дође, оркестар их прати и то све снима Радио Смедерево и онда се изабере први глас Смедерева па он иде на такмичење за први глас Радио Београда, та манифестација која се одржавала у Дому синдиката, касније ми се чини једне године, ја наравно нисам сасвим сигуран, и у Сава центру, и један од тих победника је Раде Спасов, и он је сада шеф, ја не знам јел' се то још увек зове „Јерина“ оркестар или су сада променили име, али тако су се звали. Значи имали смо море, тада је било чудо кад неко сними плочу, па су ти људи снимали плоче, мислим то је један жив организам, како да вам кажем,

---

⁵¹ Насеље у Смедереву

⁵² Село у смедеревској општини

стало нам је било да се што више наших људи афирмише, па онај Драган Пантић, Смедеревац, па шта ја знам ко још ту.

ВЈ: Диско вечери су биле актуелне 1983. године а после их један период, у пар година нема. Када су оне поново постале актуелне?

ГЂ: Ми смо имали, у току зимских месеци, у холу Дома културе пошто дискотека није могла да се завршена тек после, кад сам ја прешао у Општину па смо направили Другу фазу Дома културе. Онда је тај Диско клуб, то је после дискотека „Енигма“, то наравно нећу сад о томе причати, ја мислим да је то потпуно погрешно што су после радили око тих неких догађања, али биле су диско вечери у току зимских месеци у Дому културе све то време. Ви сте можда наишли на неки податак за ту 1983. годину али су сваке године, значи, дискотека не може да се одржава у холу у време кад почне лепо време, тамо негде у марту то више не бива, људи иду па шетају. То су биле масовне диско вечери са по неколико стотина посетилаца.

ВЈ: Колико су били активни грађани, значи, самог града а колико околних села на општинским смотрима ансамбала и хорова?

ГЂ: Па знате како, имамо два типа села у смедеревској општини, имамо такозвана поморавска села у која укључејемо и ово од ушћа Мораве у Дунав, Кулич, Шалинац и Липе, Радинац и ово после низ Мораву. То су велика села. И имамо с друге стране шумадијска села, која су по типу села мања села, мања су села. Имамо на пример, од Вучака па не знам до Бадљевице. Међутим оно у чему смо се трудили, да макар који мали програм афирмишемо, школски програм да афирмишемо, тако да су сви на неки начин били заступљени. То смо радили у сарадњи са КПЗ-ом, а на примеер, у овом моравском делу, ту су сви били јаки, имамо друштво из Липа, па онда из Радинца, онда је Враначко друштво било јако имају и инзваредан Дом културе, онда је ту било страшних ривалстава између Лугавчине и Осипаонице, Сараораца. Скобаљ има стари Дом културе, одмах после Првог светског рата направљен, и они су стално имали позоришну сцену, стално су имали, сваке године макар једну премијеру, тако да на тим смотрима сеоског стваралаштва су учествовали готово сви, а наравно ту су били и Домови културе овде на Лештару⁵³, који има своје позориште, мало наравно, онда је био Дом културе на Царини и он је имао своју сцену и имали смо Дом културе на Славији. То су три прелепе дворане, штета је што се то сад негде маргинализовало, ми смо имали кино пројекте и на Царини и овде на Лештару. Због чега смо то правили? Па ево, мислим то смо прво везивали за те школе, из тих подручја, друго пустиш, имали смо репертоарски врло димензиониране филмске програме. И онда бабе узму унучиће у суботу преподне па иду да гледају цртане филмове, мислим што им није уопште зановетно, ту им је, тако да су ти различити програми били довољни. И ту, у свим тим просторима је радило по једно културно-уметничко друштво. И оно је имало и различите секције, и литерарне, рецитаторске, имало је музичке групе, онда те оркестре народне који су пратили фолклоре, и имали су фолклорне ансамбле, драмске ансамбле. То је једноставно било пуно, ми смо све то на неки начин обједињавали, опслуживали и координирали и са том КПЗ Смедерева која је радила сјајно.

ВЈ: Када су у питању били озбиљни програми, каква је била едукованст посетилаца на тим програмима у смислу адекватног облачења, понашања за време програма.

ГЂ: Па овај, нема озбиљних и неозбиљних програма, то мислим одмах морамо да схватимо. Сви су програми страховито озбиљни, ја ћу да вам поменем два типа

---

⁵³ Насеље у Смедереву

програма где сам лично покушавао неке мере да пронађем у то време, и који су ми много помагали да схватим колико то што ми радимо има смисла. Човек који ради било који посао, мора се непрестано да пита колико заиста има смисла то што ради, и да ли је то то што треба да ради или треба да се повуче да дође неко други ко ће то боље да ради. Ми смо правили два типа програма, једно су сјајни програми поделе новогодишњих пакетића за децу, где смо имали велике представе, спектакле са најзначајнијим нашим глумцима, певачима, сценографијом, Деда мразевима, мислим, са читавим шумама у Дому културе. Зашто је то било важно? Пакетић је могао да се добије само ако дође дете. Ако не дође дете пакетић није могао да узме родитељ. Ми смо радили за скоро све смедеревске фирме тај посао и у то време смо имали по 15-20.000 посетилаца у тој кампањи. Е видите, са директором Комуналца сам се у то време прегануо око тога да они приме пакетиће, он је рекао: „Ево ви ћете нама правити те пакетиће, наши људи ће то донети и то ћемо дати људима“. Ја сам рекао „Ма мене не интересује новац који ћемо од вас добити, ви сте мала фирма, уште ме не интересује новац који ћемо од пакетића зарадити ваших, и нећемо да одступимо од свог принципа и мислимо да грешите, то је једна суманута подела пакетића где се родитељи напију па носе деци пакетић или оно што од њега остане“, мислим, то је потпуна глупост. Рекао сам „Ми ћемо вама поклонити пакетиће за ваше, за децу ваших радника али само под једним условом, да деца дођу да приме те пакетиће.“ Е онда се десило једно мало чудо, они су пристали, то је било тако речено, створило одређене отпоре, ја сам стајао у холу Дома културе као и увек кад су сви ти програми одвијали. Значи на свим програмима волео сам лично да поздравим посетиоце, да се видим с људима, и онда су почеле да долазе из Малог Кривака, мајке у својим венчаним одорама, повађеним из шкриња, каљаве ципеле су као неке изуле, обуле неке папуче, деца умивена, сређена. У тим њиховим димијама, ношњама и тако даље, и оно што је интересантно, представа је, има прво мрки мрак и овој другој деци увек треба једно десетак минута да се првикну да мало почну да реагују према глумцима, али у овом случају чим је кренула музика одмах је кренуло, у сали је почело опште весеље. Ја сам позвао директора Комуналног предузећа и рекао „Дођи да ти постане јасно о чему се ради“. Значи, то је једна урођена култивисаност према звуку, што је сада једна посебна драгоценост, то је једна урођеност односа према музичком ритму, то је један од тих програма како се негује публика. Друго ми смо на крају филмских програма имали врло атрактивне људе који су увек замолили да се не пале цигарете у дворани, што је наравно чудо за то време после оне семенкарске и олајаисане сале „Светлост“, тако да нико више, није му ни падало на памет, да запали цигарету на изласку из дворане. И треће, људи су гледали једни од других то понашање, наши радници су били беспрекорно одевени, на вратима онај ко цепа карте, он је имао униформу, испеглан, обријан, јер ја сам био ригорозан у томе, заиста, онако намргођено ригорозан, тако да сам прегледао и нокте онима који цепају карте. Не може човек са прљавим рукама да узима карте и тако даље, онда су разводнице биле у униформама, беспрекорно сашивеним, и свако је морао да има осмех на лицу када говори: „Добро вече изволите... да видимо ваше место“ и тако даље, тако да се исто тај однос „Посетилац је увек у праву“, и кажњавао наравно најдраконскије сваку врсту простаклука својих сарадника, неко буде нешто нервозан, и онда то плати онако скупо, ту своју нервозу тако да је од тога кад купује улазницу, па како да дочека човека на вратима, па преко тога како у дворани, па преко тога шта буде гледао и то мада, можда, наизглед једноставно, ми имамо 25. децембар 1980. и имамо данас је неки крај јуна 2007. године и немамо

исечена седишта у нашим дворанама, ми немамо такву врсту руинираности коју би урадио неко од побеснеле или сасвим луде или публике не знам какве, јер једноставно ми смо навикли публику. Кад почиње програм за децу, а њих је било безброј, онда ја изађем да их поздравим, поздравим цењеним публикум и кажем, питам их шта су понели да доручкују. Онда они кажу, ја кажем „Вадите све кесе“, кажем знате, „Како вам се свиђа овде код нас“, „Ау лепо је ово“. „Да ли ви знате како се зове просторија где се доручкује?“ „Кухиња.“ „Е, видите, ја вас молим да овде не доручкујемо, вратимо то све, то ће нам требати после, а кад будете, кад се заврши представа, ви ћете сасвим лепо, ми ћемо вас посебно наградити у холу, кад изађете“. Онда они гледају представу и тако даље. Е, сад кад излазе из хола ту је једно двадесетак девојака из неког од наших ансамбала, са корпама пуних бомбона, овај, њих дарују, и онда ми кроз ту форму одвикнемо децу од тих ужасних шуштања, храњења, и тога.. тако да нисмо имали те генерације. Онда поведемо одељење из школе, то је била едукација наше публике, и доведемо их на велику позорницу, где има чудеса свакаквих и онда им објашњавамо шта је шта. И они су то чували, и заиста Смедерево је сачувало свој Дом културе.

ВЈ: Да ли постоје можда неке интересантности, са неког концерта, којих се Ви посебно сећате, неки догађај који Вам је онако остао..?

ГЂ: Па, ми смо имали много лепих, лепих догађања, кад су људи улазили у публику, публика учествовала на концертима, и људи, извођачи говорили своје мало знане биографске податке, било је лепо, међутим на самом почетку рада Дома културе овај један концерт је био по једном инциденту, мени остао у памћењу. Знате, то су страховито велики објекти за масовно окупљање људи. Дом културе је објекат за масовно окупљање људи, страховито рањив, рањив на опасности од пожара, на опасности од подметања неких.. то су хиљаде и хиљаде каблова, што је страховита одговорност то што се не види, ми смо имали један концерт тако популарне музике и одједанпут, нама су скоро сви програми били онако пуни, а неки су били препуни, али никад нисмо дозвољавали стајање. Код нас се никад није стајало у Дому културе, боље да направимо још један концерт него да изазивамо ђавола, да нам људи страдају, и тамо има море противпожарних излаза, има целих система, мислим то је врло сложена прича.И одједанпут је, овај, сам ја приметио, и машине за озвучавање, пулт је у дну дворане због озвучавања, због апсолутно могућности да се боље чује. Ја сам видео да неки бели дим одатле долази. У сали је 700 посетилаца, 100 извођача овамо, и мислим то је један тренутак ми знамо како реагујемо, ја сам само пар мојих људи одмах, ми смо без икакве панике брзо пошли тамо, човек из овај, миксер нашег звука, мајстор наш звука, је исто приметио и дошао ту, а један господин који је био пијан, је активирао притвпожарни апарат и из тог противпожарног апарата је почео да излеће прах, прах којим се гаси пожар. Ови момци су узели и то зауставили, изнели тај апарат и то све, међутим цео тај један део, људи су били посути прахом и цела та седишта су била посута прахом. Ми смо овај, све те људе усисали, и та седишта, све, све, ми смо имали сјајну опрему, мале усусиваче за седишта. Онда сам ја те људе позвао да пођу у моју канцеларију, онда сам им узео све податке, рекао, „Господо, Ви ћете сутра отићи где год желите, уздам се у вашу потпуну пријатељску лојалност, уз извињење што сам Вас овде.., купићете себи нова одела, нове хаљине а то ћете нам дати, ми ћемо да оперемо да служи као позоришни костими..“ Међутим, нико није то учинио, једноставно су рекли да „Ви сте учинили све од себе, онај господин је приведен, отишао је у затвор“, потрудили смо се да лежи у затвору три месеца због тога, и то се

више није понављало. Ето то је један од тако страшних догађаја, и други.. Имали смо завршну смотру сусрета другарства Србије где је било 600-700 извођача, исто је био почетак рада нагде, млада је кућа била врло, и усред програма, пошто смо ми имали једно напајање из једне водо-трафо стенице, друго напајање имали смо дизел-електрични агрегат, кад нестане струје укључи се агрегат, и имали смо панел-расвете, то су расвете које приказују правац евакуације из дворане, Дошло је до неког квара где ниједан од тих система није прорадио. Сви су у том тренутку заказали. Нама је пуна дворана, 600 извођача, како сад у моменту, рећи публици „Останите мирни“, направити коридор, испустити публику, да остану све слике, да сви дођу до своје гардеробе, то је било страшно. И исто један немио догађај, то је у оквиру Нушићевих дана⁵⁴, гостовало је позориште из Крушевца, и усред представе почео је да се осећа страховит смрад. Пошто је то подводни објекат, и негде у неким каналима има пацова, овога, онога, мислили смо да се испржио неки пацов, или тако се нешто десило. Али не, долази ми мој шеф технике и каже „Гори разводна кутија за струју испод позорнице“, каже „Иде пламен кабловима“. Кажем: „Јер можемо то да санирамо да не прекидамо представу?“ Каже „Не“, кажем „Прекините представу, инспицијент нек изађе само да каже због техничких сметњи“, онда ја кажем „Ево бићемо у холу, попићемо кафу“, ја питам „Јел можете да отклоните квар?“ Они кажу „Можемо, али нисмо сигурни, морамо да проверимо још те системе све“. Онда сам се ја са крушевачким руководством, које је било ту, договорио о накнадном термину, и овај, све је испало у најбољем реду, то значи, колико морају екипе да буду спремне и обучене, јер један је део, када ви видите да плута један ледени брежић по води, то је отприлике једна трећина његове величине. А његове две трећине су испод воде и такве две трећине су потопиле Титаник. Овај, један мали део је што се види, програми и то је то, због чега је то и направљено, а огромно рада, огромно ангажовања је нешто што се уопште не види, изнад, и по кулама и по гардеробама и тако даље.

ВЈ: Дом културе Ви сте рекли у почетку је радио, као РО у оснивању. Када се то РО у оснивању изгубило, када је остало само оно Дом културе?

ГЂ: Па видите како, по тадашњем закону о радним организацијама, ми смо били у оснивању, све док то све није, није легло, тако да негде од 1985. године смо постали РО Дом културе. Новим законима о предузећима, из 1990. нису се више, значи извршила се подела на предузећа и установе. Друге, мислим, зову се неке, углавном установама је оснивач Општина и тада је Дом културе престао да буде РО у култури, јер то је био Закон о Удруженом раду, чувени ЗУР по коме смо ми били Радна Организација, 1990. године је постао установа у култури Дом Културе Смедерево.

ВЈ: Да ли постоји нешто што бисте Ви још рекли или испричали на ову тему а да ми до сад нисмо поменули, у разговору ?

ГЂ: Оно што је важно је, да је Смедерево у међувремену као и други градови у Србији доживело велике ратне драме, доживело бомбардовања и доживело огроман талас исељавања, досељавања људи. Све време нашег рада у Дому културе, за период о коме говоримо, Смедерево је била једна разорена урбана средина у том смислу становништва. Та прича се наставила. Шта то значи? Једна средина која је била оформила одређену своју културну атмосферу, после 1950-их година. Досељавањем, сталним потребама за изградњом инфраструктуре, објектима као што су водовод, трафо станице, путеви, улице, школе, обданишта, амбуланте и тако даље. Такав развој јесте одређени проток капитала доносио али је у исто време јео ту своју акумулацију.

⁵⁴ Манифестација позоришног карактера

Тако за ту врсту надоградње, или културне потребе грађана нису биле задовољаване на адекватан начин. Тако да није било ни довољно новца, иначе Дом културе је изграђен од средстава месног самодоприноса грађана Смедерева и ми смо имали једну упорну, једно упорно настојање да атмосферу града и задовољавање културних потреба осмишљено, постепено дозирамо. Променом система, политичког система се из социјалистичке земље прешло у капиталистичку земљу. Нови закони о односима робе и капитала, радне снаге.. неки то зову транзицијом, мада људима баш то није јасни шта је. Културна област је постала маргинализована страховито. Тако да Ви можете пратити континуиране програмске садржаје који су на вишем много нивоу многим својим думетима него што је то 20 година касније у овом граду. Нажалост ми имамо стихијске приступе, нема више никаквих уговора, нема више никаквих веза са фирмама, нешто је остало са школама, и кроз овај пакао кроз који пролази сада та локална културна стварност.. мора да се заустави то. Ја се надам да ће се завршетком те транзиције то и зауставити јер приватни капиталиста, макар овај сада створен, који није на нивоу великих компанија или не знам чега, није склон да улаже у неке пројекте остваривања те некомерцијалне политике, то је с једне стране; и с друге стране је сувише велико уплитање политике у кадровска решења руковођења. То је далеко веће него што је било уплитање Општинског комитета у то време. Ја то могу да кажем из простог разлога што се сада, како се мењају политичке структуре у граду тако мењају и директори ове установе што је погубно. Човек не може брзо да авлада неке тешке лекције, друго, не може да успостави потребне комуникације у земљи и иностранству са људима који су вољни да сарађују и мислим да у томе свему српска провинција, а и Смедерево је то, и више него што је било пре 20 година, српска провинција стално и све више заостаје за Београдом. Ми смо онда овде имали Мини ФЕСТ⁵⁵, избор филмова са ФЕСТ-а, најбољих остварења са ФЕСТ-а, одмах по завршетку ФЕСТ-а. Имали смо представе са БИТЕФ-а, имали смо гостовања Балета, Опере, Филхармоније, гостовања највећих ансамбала Војске Југославије, „Крсманца“, „Лоле“, „Шпанца“, Народног позоришта и са великим пројектима, мјузикала, гостовања иностраних програма, великих, националних ансамбала. Сада ми нисмо ни једно гостовање Опере, ни једно гостовање Балета, ни једно гостовање Филхармоније, ни једно гостовање хора „Обилић“, ни једно гостовање „Колегијум Музикум“, ни једно гостовање великих ансамбл представа. Неке лажне комерцијале, концертну делатност не желим ни да коментаришем, мада имамо сада врло талентоване ђаке те наше Музичке школе, они требају ту своје концерте солистичке да држе, то мало треба да иде ужурбаније, морамо да се окупимо око свега тога. Дом културе има скоро 30 година, у њему су многе ствари већ зреле да се ремонтују, да се мењају седишта, да се недовољно о томе разговора а да планова такве врсте, утемељених, нема или их ја нисам видео; можда и постоје али нису ту, видни. Да се то груне у једном тренутку, да се завршава онда ће то да да буде страховито неповољно јер неће моћи да се исфинансира. То треба потхитно, у неколико етапа, упорно, по једном плану рађеном са стручњацима, врхунским, којих има у Србији. Све то треба сада полако, мењати подове, седишта и једне и друге дворане. Можда постоји могућност да се промени мебл, да не мора да се мења конструкција седишта и тако даље. Морају да се мењају неки спојеви, нешто да се модернизује, нечега је и било и тако даље. Онда мора да се та друштва и та полетност обнови, једна нова виталност, јер знате човека капитала, који је на нивоу првог капитала, овог у Европи, уопште не занима да ли се ваше дете дрогира или не, то није

⁵⁵ ФЕСТ је филмски фестивал који се сваке године одржава у Београду од 1970. године

његов проблем, његов проблем је да увећа свој профит. Међутим, национално питање сада и питање менталног здравља града, јер сада о граду говорим, итекако мора да се мисли о томе шта нам доносе кладионице, коцкарнице, кафићи који раде до ујутру и на који начин раде. То је све одлична база једну страховиту отуђеност, то је једно, што је градска појава, друго, то отвара једну страховиту бесперспективност младих људи који не могу да нађу свој посао и радна места, и онда је врло тешко направити одређени културни модел, културне политике. Какве су то навике? Када да почиње, у 12 сати ноћу да почиње представа, мислим шта је то? Хајде да се приближимо да видимо где смо, да одмеримо то, која је то музика? Друго, које је то позориште? Да ли то позориште треба да се сведе на ове *ad hoc* пројекте лаке комике или не треба? То су све страшна, и мислим да на нивоу целе државе ми немамо у овом тренутку једну упорну културну политику, једну културну политику која ће ипак да усмери некаква догађања. Дом културе има неколико десетина радника више него што је имао и неколико десетина програма мање него што је имао, што је једна велика опасност. Долазе људи који нису стручни, нису компенентни, људи који су у управним одобрима већином су неки политички доведени људи који можда имају добре намере али немају адекватна знања да поткрепе своје добре намере. Јер сваки пут до гробља поплочан је добрим намерама.. кажем сасвим метафорички. Тако да нам опет предстоји једна пионирска борба да се направи један културни модел и да се направи једна концертна политика. Ја не кажем да смо ми имали не знам нешто што је било не знам шта, али смо имали једну културну политику која је имала јасно шта је, јасно према коме је окренута, са јасним циљем и имали смо то, што је стално било заступљено. Е сада како ће се из свега тога изаћи, ја нисам, нисам сасвим сигуран али мислим да би Министарство културе и Влада Србије морала другачије понашање у култури према тој српској провинцији и да мотивишу те наше велике куће и да заиста опера уђе у Србију, да уђе балет, да уђу те вредности. Ми смо некада у организацији те Музичке омладине за оне програме док нисмо имали Дом културе, ишли, закупљивали аутобусе, водили људе у позоришта да виде оперу, балет и тако даље. По 5-6 аутобуса из Смедерева иде увече, идемо да гледамо, на пример „Аиду“ и вратимо се исте вечери. Међутим тога сада нема, сада изузетно мали број људи из овога града у току једне године види макар један велики културни догађај, што није баш нешто, нешто што ме весели.

Прилог број 4

Интервју са Радославом Јовановићем⁵⁶

Владаца Јовановић: Да ли се можда сећате када је отворен Дом културе и прославе његовог отварања?

Радослав Јовановић: То се не сећам. Мислим да то само помоћу докумената може да се види или из извештаја из штампе који су били јер било је ту неких отварања, пред отварања, не знам ни ја, а овде треба да се тачно зна званична јубиларна свечаност отварања Дома културе, значи, званично првим програмом, са свим премијерама или нешто, тако да не бих смео да кажем, не бих могао да одговорим тачно на ово питање.

ВЈ: Какве сте ви програме најчешће посећивали?

РЈ: Ја сам посећивао све програме који се тичу класичне музике, који су организовани, представе, затим све изложбе које је организовао Дом културе, значи изложбе слика, уметничке изложбе, а не неке друге врсте и концерте, значи класичне музике, затим опере као музичко-сценска дела и значи, концерте Филхармоније, а пратио сам и концерте малих састава, било да су то солисти или камерни састави. Значи, углавном оно што се односи на класичну музику.

ВЈ: Како је тих првих година изгледала анимација становништва да посећује концерте Дома културе?

РЈ: Па Дом културе је сам за себе представљао једно откриће за Смедерево и један почетак правог представљања културних активности и културног стварања у Смедереву, и не само оно што је створено у Смедерево већ и оно што је са стране долазило у Смедерево, али је то било откриће, догађај. Ми смо имали пре тога Раднички универзитет у Смедереву који има своју салу, која је нама била све до тада.

---

⁵⁶ Радослав Јовановић је био председник управе хора „Абрашевић” 1981-1987. и смедеревски је публициста.

То је нама била и биоскопска сала, и позоришна сала, и музичка сала, и циркуска сала, и спортска сала, и боксерски ринг, то је била сала Радничког универзитета, која је данас Биоскопска сала. Отварањем и почетком Дома културе сви велики садржаји, већи од оних који нису имали место у сали Радничког универзитета, нашли су своје уточиште у Дому културе, у његовим просторима, у његовим салама, у његовим оним фоајеима, ходницима, свуда. Е сада, једна је ствар организација а друго је анимирање становништва. Становништву није требало много да се упозна, јер је жељно било, народ је жељан био да види нешто што годинама није могао да види, јер ако опера, колико се ја сећам, на Радничком је само била опера „Севилски берберин“, јер то је мања опера, са мањим оркестром, са мањим бројем извођача, а могућности Дома културе су огромни биле. Онда значи, сама жеља Смедереваца била је да виде велика дела, која до тада нисмо могли да гледамо у, на Радничком универзитету, тако да је било лако, било је преко медија, тада није било телевизије⁵⁷, био је само радио, Радио Смедерево и „Наш Глас“, локални лист, не рачунам фабричке листове, школске листове, али Дом културе је од почетка имао једну лепу, да ли је то пословна политика или лепа је појава била да објављује своје програме за одређени месец. Тако да већ на почетку месеца ми смо знали, било да су то мали плакати, попут неког типа афиша или су то били велики плакати А3 формата или неки Б формат, и ти формати, плакати су били излепљени у посебно одређеном простору који је имао у Дому културе али је било и по фирмама по установама, предузећима и тако даље.

ВЈ: У тим првим годинама када се креирао музички укус становништва Смедерева и околине да ли су се посетиоци адекватно понашали на тим концертима и каква је била њихова едукованост у том погледу?

РЈ: Е, овако, пошто сам ја био ту од почетка због мог учествовања, честог учествовања у програмима Дома културе, морам да кажем бар што се тиче озбиљне, класичне музике, или ајде да кажем музике која није народна, није поп, која је тад била поприлично развијена за наше прилике. Значи, да се базира на класичну музику и на те концерте, Смедерево је тада имало, мало да идем уназад, Смедерево је тада имало нешто испод 60.000 становника, што није значи велика разлика и сада, ту је негде⁵⁸, исти је број школа као и сада, требало је да буде нормално да је публика образована, да публика долази да зна шта хоће, да зна да се понаша, да зна да слуша и тако даље. Е сад ту има мало разлике између теорије и стварности: лепа је ствар што су концерти, што су програми озбиљне музике били пуни, сале су биле пуне, међутим видело се да је Смедерево град који нема искусну публику, и да кажем, публику која зна да се понаша у време програма. Тако да је била прилика, сећам се у више наврата, имали смо новинара у Смедереву, Карло Кубичек се звао, он је био новинар „Нашег Гласа“ задужен за праћење културе у граду. Он је једна изузетна личност, нажалост није Смедеревац и отишао је из Смедерева пре десетак година. Он је био одлични познавалац класичне музике, и сам је свирао, и отац му ваљда некад био диригент, и мислим чак... он је био човек истанчаног укуса за озбиљну музику, и он је тај који је вршио прву званичну, како да кажем, ја мрзим реч едукацију, едуковање, има наша лепа реч учење, образовање, то је наша лепа реч, и он је тај који је први учио наше Смедеревце, како треба да се понаша кад уметник свира, кад уметник пева, кад уметник има свој програм на сцени, не омета се аплаузима јер то није концерт народне музике па да сви подврискују са њима, то није концерт рока, где је пола публике

⁵⁷ Смедерево није имало своју локалну телевизију

⁵⁸ По попису становништва из 2002. Смедерево као општина има 109.523 становника

дрогирано па падају у несвест, то није концерт поп музике где сви пола певају а пола уче, сричу речи. Значи, то није та музика. Ова музика, озбиљна музика, она музика где свако налази себе у оним тоновима које слуша ту, било да је то арија, изузетни неки инструментал, нека обрада или оригинална нумера. Партитуре где се изводе било да су концерти за један инструмент или више, или камерне... Е, он је лепо онда учио. Писао је онда у новинама, јер људи нису онда знали; људи напуне салу, дођу и одушеве се музиком, и почну наред става да аплаудирају. Пресеку се људи. Уметник мора да одсвира своје, мора да испољи и прикаже публици како он доживљава неку музику, и њему треба тишина тада. Наша публика нажалост тада није то знала. Мали је био број ученика музичке школе, мали је био и број професора музике у Смедереву. Тако да је он био први тад који је учио нас Смедеревце својим чланцима, узастопним чланцима у новинама како треба да се понашамо. Па буде један концерт, аплауз, у уторак изађе „Наш Глас“ он каже, недолично понашање, тај и тај, чувени уметници су долазили тад код нас, дошао је човек, изненађен је био како сад му аплаудирају, он се, тамо где су му најтеже деонице на виолини да одсвира, а ти га пресецаш. Следећи пут дође Филхармонија... иста песма. Он опет удари, цртицу напише, е из неколико пута, и врло брзо, јер „Наш Глас“ је био наш локални лист, читан лист, са огромним тиражом за данашње прилике, као што имају неки београдски дневни листови, он је имао такав недељни тираж. Е, онда је тачно почела да се примећује разлика у понашању људи, па се знало: нема аплауза, нема између ставова, пусти човека, кад је чин, кад је крај опере онда се аплаудира, изађе се лепо на паузу, врати се и слушаш уметника поново. Он је тај који је вршио прву едукацију. Нажалост професори музичке школе тада, као ни сада ја мислим, ретко да су доводили децу на програме класичне музике, тако да ни сами нису могли на њих да утичу. Али је господин Кубичек то изузетно радио.

ВЈ: Нека имена су се често појављивала на сценама Дома културе, на свим концертима. Да ли је то реметило разноврсност програма и зашто?

РЈ: Не. На пример, тачно да су се неки више појављивали, неки мање. На пример, Трипо Симонути, виолиниста, па он не знам ни ја колико је пута долазио, њега су Смедеревци обожавали. Он је један светски виолиниста. Са својим ћеркама је био, прво са једном, па после са обема је био, чак је и сам долазио на почетку. Требало је гледати како Смедеревци воле њега да слушају. Наш чувени виолиниста и професор виолине да л' у школи или где. Изузетан врхунски, светски виолиниста је он био. Значи то није могло да утиче на разноврсност. А и иначе програми уопште су организовани, то ти људи из Дома културе који су тада радили најбоље знају, али и ја се сећам, да су били врло разноврсни. Ми смо имали и позоришне представе и све што сам рекао, све облике уметности смо имали: и балет, и филм и музику, и позориште, чак и архитектуру и њихове изложбе су биле, и свашта, све је било заступљено и Дом културе је заиста радио изузетно и невероватно. И сале су препуне биле. Ја сад не знам статистику, они имају вероватно статистичке податке, али мени је остао врло јак утисак како је све пуно. Е сад, сале су, публика је долазила организовано, продајом преко предузећа, синдиката, непосредном куповином, попустима разним, шта знам, друштво се скупи на 5 карата дају попуст или тако нешто. Људи су волели, Смедереву је то недостајало и људи су долазили.

ВЈ: Да ли су неки програми били више најављивани од других и ако јесу, зашто?

РЈ: Па увек је то тако. Тога увек има, и и треба да буде. Није иста најава, тако да кажем реклама, тим термином да владам, није иста реклама за неког почетника и реклама кад ти дође врхунски уметник. На пример, професор Јовичић, гитариста Јован

Јовичић, доајен класичне музике у Смедереву, у нашој земљи а не само у Србији, у великој Југославији, у Европи, у свету; добитник награде и Чајковског, који је завршио и, код Сеговије гитару, невиђени уметник. То само кажеш „Долази Јовичић“, и све је пуно. Све је пуно. Зову њега после и на радио и у новине да он даје изјаве, долазе ту, и из других медија, из већих медија и државних медија, тад је била главна Телевизија Београд, Радио Београд. Али осећа се кад дође велико име, то је понос за град, ниси више она најситнија провинција, нико ти не долази. Ал' зато, за мање важне, или не мање важне, свако има своју уметност према себи, него мање познате, да тако кажем, недовољно још познате људе, није много значила ни велика реклама, ако је то непозната личност. Ја се сећам, Стефан Миленковић је ту свирао, два пута сам ја њега у Смедереву слушао. Он је био клинац кад је свирао код нас, ал' је био име. Стефан Миленковић је био име... иако је он био дете, он је био име. Велики потенцијал, велики калибар је он био. Долази Стефан Миленковић, пуна сала као око. Нема слободног места. Стајање са стране, а дете!

ВЈ: Значи, концерти су били доста посећени. Да ли је посећеност зависила, ако је негде била мања а негде већа, од тога да ли је је у питању можда домаћи ансамбл или гостовање, да ли је то зависило од тога да ли се ради о концерту класичне музике, забавне, народне?

РЈ: На почетку Смедеревци су свега жељни били. И не само жељни, Смедеревци су волели све. И ево једна можда ствар што је важна. Смедерево је једна вишенационална средина. Двадесет четири, двадесет пет нација је ту, како кад, у Смедереву је живело увек. Свака нација има своје лепе обичаје, свој фолклор, своју музику, своје традиције. Долазиле су нама разне нације са стране из света, и нормално је било да се људи радују и да свако има своју публику. Не бих ја да делим по националном питању али је било из целог света, ја се сећам, овде, концерт, карневал у Рију, пренето на сцену, то су били Бразилци, из Бразила су били, играли. И цела сала је играла са њима. Плесачице уђу у салу, са публиком играју. То је невероватно. Значи пуни су били ти забавни програми. Опере нису много гостовале, нису много приказиване у Смедереву зато што су то најскупљи вид ... То чудо једно колико је извођача, колика је сценографија, костимографија, оркестар, мада Дом културе има изузетан простор за оркестар доле баш, испод бине, и то се отвори, светски. Међутим, то страшно кошта. И то, била су гостовања великих ансамбала, у оно време кад је смедеревска привреда могла да помогне плаћањем програма а да грађани својим плаћањем улазнице дотирају, припомогну, да не буде баш бесплатан улаз за то, ето то је то. Али све је то плаћено, поштено плаћено. Било преко синдиката, било на неки начин, и сале су пуне. Можеш ти неком да даш карту, цабе ако је интересовање слабо ништа, али сале су биле пуне. Уосталом треба да се провери то.

ВЈ: Да ли је омладина посећивала рецимо Диско вечери и како се понашала, где су те Диско вечери одржаване?

РЈ: Диско вечери су ту, код нас, у Дому културе у приземљу. Ту је сада дискотека „Енигма“. То је један фантастичан простор, био кад је Дом културе организовао програм. Значи кад је пројектован, прављен, један део Дома је прављен и за то. Као амфитеатар, празнина доле, велики простор за игру а околу је био простор за столове... Тако ко хоће да седне, да попије нешто, или кад изађе момак са девојком, или изађе друштво, или било ко, а доле је био велики простор за игру. И то је био одвојен део доле где је могло из дворишта да се уђе, а горе је био повезан са рестораном, галеријом, јер је Дом културе имао и тај ресторан који је имао уметничку

галерију где је сада банка, ту је био ресторан, „Галерија“ се и ресторан звао. Ту су биле уметничке слике, ту су биле промоције књига у том ресторану, значи нико не једе док је промоција али је простор био изузетно искоришћен и то је било, истовремено био повезан доле са дискотеком и то је неко време функционисало, та дискотека то је врло лепо било, праве Диско вечери, типа Траволте. А онда, та проклета дрога је ушла у град, почело је то бахато понашање, силецијско, почело је разбијање инвентара Дома културе, ломљење, и Дом културе је после, не знам ја, не сећам се тачно после ког периода, али кратко, можда годину, две је то радило, Дом културе је затворио ту дискотеку, и онда је дао на јавни конкурс, и онда су приватници држали то, сад се то зове „Енигма“, некад знам да је неки боксер то држао, другачије се то некако звало.

ВЈ: Да ли сте ви били ангажовани у неком виду аматерског стваралаштва и уопште колико је омладина била активна у том погледу?

РЈ: Е, овако. Ја сам био дуго година, више година, не дуго али више година сам био председник управе хора „Абрашевић“ у Смедереву. Хор „Абрашевић“ је, као и цело Културно-уметничко друштво „Абрашевић“, које је по целој Србији постојало још пре Другог светског рата, било је члан асоцијације друштава „Абрашевић“, чије је седиште мислим у Београду, или у Ваљевоу било, знам да смо често ишли у Ваљево. У Смедереву се значи посебно хор издвојио, значи „Абрашевић“ је свуда имао и фолклор, рецитаторске секције, драмске секције, е код нас се хор издвојио у Смедереву. И ми смо направили чудо од хора, за време баш док сам ја био председник хора. Ми смо учествовали двапут на Мокрањчевим данима, мислим да смо четири пута, пет учествовали, не знам колико је пута то одржавано, смотра хорова Србије у Лесковцу. Све сам ја водио. Наступали смо и на Вису, на острву Вису, то је сад Хрватска, у Трогиру, у Сплиту, у Котору, не знам ја ни где смо све били, у Пожаревцу, Београду, у многим местима смо били. Имали смо, „Абрашевић“ је тада имао изузетан репертоар, имали смо изузетног диригента Милицу Калановић, која је била директор Музичке школе до одласка у пензију, и кад је отишла у пензију постала је диригент хора, што би се рекло хоровођа, уз сарадњу још неколико професора музичке школе, као што је Горјана Бркић, Гордана Павловић, у то време дириговао је и Часлав Николајевић, он је исто био професор музичке школе и диригент хора, после се вратио у Београд, после тамо у некој цркви водио црквени хор. Онда Предраг Димитријевић, он је наш..., у ствари Прежа је Нишлија, музички није био образован ал' је био фантастичан један потенцијал, толико јак да је он водио хор, посебно духовну музику. Значи, врхунац хора је био, да се вратим са Милицом Калановић, изузетном једном дамом, великим уметником, изузетним ствараоцем, и ми смо са њом створили имиџ нашег хора. Такав хор, под њеним руководством, учествовао је, углавном, на свим Академијама које организовао Дом културе. Значи ако се организовала Академија поводом Дана ослобођења Смедерева, поводом неког празника неког предузећа, тад су то биле радне организације, тако се то звало, било да је Дан устанка, Дан сећања на неке жртве... Стално су били ти програми, и ми смо често наступали са другим глумцима, сећам се да смо наступали са Златом Петковић, са Радошем Бајићем, са Љубом Тадићем, са Маријом Црнобори, ко су још ту били, са Миром Ступицом, Ружицом Сокић, не знам ни ја с ким, много је глумаца ту било са којима смо ми наступали. И та сарадња је увек постојала између сваког хора, ево и то се и дан данас ради, тако да сам ја, за то време био у ситуацији да будем заиста укључен у културни живот, што се тиче озбиљне музике, у Смедереву. Затим, ја сам свирао класичну гитару и сам са концертирао и поред тога што сам певао овде све гласове од, могао сам,

заиста, распон ми је био од баса до првог тенора, значи апсолутно сам могао све мада ми је баритон највише одговарао. Све сам певао, а кад смо давали такав програм, тад сам и свирао класичне композиције, композиције за класичну гитару, или у комбинацији у дуету са професором Горјаном Бркић, Рађом Вукашиновићем, са виолинистима неким, и ја сам био апсолутно у току са тим. Заступљеност младих је фантастична била, не само младих. Хор „Абрашевић“ је урадио нешто што нико није урадио у последњих 50 година у култури Смедерева није урадио, он је за то време урадио, а то је да је Смедерево било заљубљено у хорско певање. Ми смо имали чланове од 14 година, седми, осми разред девојчице, које су већ имале развијене гласове, дечаци не. До 70 година мушкарце пензионере, они су баш имали fine басове и то је било, број чланова је био око 200 стално, с тим што смо наступали са 40-50. Кад се ишло на страну било је више, људи да се одморе, певачи, а и да се да сваком шанса, кад није такмичење водиш све да стекну искуство, деца да разбију страх, и постоје ту бројни разлози. Углавном велика је заинтересованост младих људи била за хорско певање, хор „Абрашевић“ је ту био. После мене, неко време, било је више смртних случајева неких старијих људи, онда је основан женски хор „Кир Стефан Србин“ почетком 1990-их година. Осим тога, ето, млади су се окренули женском певању, хорском женском певању, и хор „Абрашевић“ се полако, као уосталом и цео „Абрашевић“, угасио.

ВЈ: Да ли постоји неки програм а да Вам је посебно остао у сећању, или неке интересантности са неког концерта, неке необичности?

РЈ: Па неколико концерата је мени остало у сећању, сад ја не знам да ли је професор Јовичић имао солистички концерт или је само био учесник у програму, али његове, сећам се.... Он је свирао гитару, ја сам га после питао: „Ја никако не могу ову Вашу „Војвођанску свиту“, овај тамбурин лепо ми не иде од руке“ и он ми је лепо објаснио како да то изведем технички, затим за „Велику Хоту“, Гран Хоту, ми је исто објашњавао како, неки делови су ми били тежи, и он ми је то објаснио, чисто онако професорски. Онда ми је остао у сећању концерт наше чувене виолинисткиње Татјане Олујић, прво њена, она је висока једна дама, жена, маестралан изглед кад се појави, па затим виолина у њеним рукама и она музика, па то је дивно било. Остали су ми у сећању Живан Сарамандић кад је певао, да се сетим арије, да л' је то био „Кнез Игор“ или шта је било, изузетан је био заиста, па Милка Стојановић, то су изузетни концерти били. Мук је у сали, сећам се кад су они певали, тишина у сали ништа се не чује, само се они чују, и то је тако остављало утиске, па то носиш у себи, па доживљаваш и преживљаваш после више дана.

ВЈ: Где су се одржавали велики концерти чија је посећеност превазилазила могућности дворана Дома културе?

РЈ: Па добро, сад то уопште музике у Смедереву, ако тако добро схватам, ето Велика сала Дома културе има око 700 места чини ми се, знао сам тачно, али и они су то мењали, мењали број, јер кад су скидана седишта, јер да би се омогућило људима са посебним потребама да прате, онда су скидане столице, око 700 места нека буде, да има Велика сала. Концертна сала мислим да има 207 места, зауставило се на толико, јер мали број може да седне, да слуша, а потребе су биле велике. Е, у тим ситуацијама било је неколико могућности. Прво, држане су на платоу испред Дома културе, друго у Тврђави⁵⁹, у Малом граду смедеревске тврђаве, то је нека традиција још од

---

⁵⁹ Тврђава је равничарска, 1439. године саградио ју је Деспот Ђурађ, састоји се из Малог града (ту је био двор) и Великог града (то је било насеље Смедерево)

Смедеревске јесени,⁶⁰ а и док још није био Мали град лепо сређен, била је бина у Тврђави, овде у граду. А и пре тога, док није било све то, и док Дом културе није радио, овде где се сада налазе солитери огромни, ту је било кошаркашко игралиште, летња башта, ту су били биоскопи, програм. Све било лепо, велики број људи могао да стане. Али то је све било раније. Значи, у време Дома културе, кад су већ, били ту или су у Тврђави били програми, и ту су онда, у Тврђави су хиљаде могле да стану. И у новије време, сада исто када нема довољно места, и ево на тргу испред цркве⁶¹. Имали смо, прошле године су дошли врхински италијански музичари, врхунски и лепо брате, цео трг, неколико хиљада људи, пуно као за Божић.

ВЈ: Како бисте Ви оценили концертни програм тих 1980-их година?

РЈ: Сматрам да 1980-их година концертни програм, програми су били свеобухватни, потпуни, задовољавајући за Смедерево и да такви програми данас недостају Смедереву. Ви видите, ево сад, кад сте имали оперу? Да ли сте видели у Смедереву београдску филхармонију? Десет година сигурно не. Када је последњих година велико неко име наше, нека буде виолиниста, нека буде флаутиста, нека буде гитариста. Ми смо имали оркестар Љубише Јовановића, оркестар флаута, врло брзо после премијере у Београду свирали су у Смедереву; а ми данас немамо то. Значи било је изузетно. Изузетно програма и велика посећеност и жеља људи да слушају. Е, сад се нешто десило. Можда нема пара више да се они доведу, да им се плати, све то има своје.

---

⁶⁰ Туристичка манифестација која се одржава крајем септембра сваке године.

⁶¹ Мисли се на цркву Светог Георгија из 19. века, која се налази у строгом центру Смедерева

Прилог број 5:

Концерти класичне музике

1983. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	17.2.	Солистички концерт Драгољуба Перића, клавир	77	48	29
2.	28.3.	Београдска филхармонија	109	89	20
3.	29.3.	Хор „Коста Абрашевић“, Смедерево	194	194	/
4.	12.4.	Иван Калчина, гитара, Сарајево; Љупчо Самарџински, контрабас, Београд	44	44	/
5.	18.4.	Ансамбл „Ренесанс“	123	116	7
6.	25.4.	Концерт ученика музичке школе „Коста Манојловић“, Смедерево	203	203	/
7.	5.5.	Програм фестивала Музичке омладине Београда и Србије, 16ч	1 (30)	1	(30)
8.	5.5.	Програм фестивала Музичке омладине Београда и Србије, 19ч	5 (40)	5	(40)
9.	6.5.	Програм фестивала Музичке омладине Београда и Србије, 10ч	1 (50)	1	(50)
10.	6.5.	Програм фестивала Музичке омладине Београда и Србије, 16ч	/ (26)	/	/ (26)
11.	7.5.	Програм фестивала Музичке омладине Београда и Србије, 10ч	/ (38)	/	/ (38)
12.	7.5.	Програм фестивала Музичке омладине Београда и Србије, 16ч	2 (57)	2	(57)
13.	8.11.	Београдска Филхармонија	106	56	50

1984. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	13.1.	Солистички концерт Јована Јовичића, гитара	147	97	50
2.	8.2.	Вече шпанске музике: Дубравка Зубовић, мецосопран; Немања и Мирослав Трифуновић; Београд	119	119	/
3.	5.3.	Коцерт Јована Колунџије, виолина	203	168	35
4.	2.4.	Музичко-поетско вече: Урош Дојчиновић, гитара; Љупчо	52	7	45

		Самарцински, контрабас; Мира Ступица, драмска уметница			
5.	11.6.	Београдска филхармонија; Матеја Маринковић, виолина	40	40	/
6.	31.5.	Хор „Коста Абрашевић“, Смедерево	162	162	/
7.	21.12.	Концерт ученика музичке школе „Коста Манојловић“, Смедерево; поводом Дана школе	190	/	190

1985. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	16.1.	Вече ренесансне и барокне музике	52	8	44
2.	20.2.	Концерт Роланда Саада, гитара, Аргентина	74	74	/
3.	26.3.	Хор Дома културе из Пожаревца	62	62	/
4.	8.4.	Концерт студената факултета музичке уметности из Београда, класа проф. Олге Јовановић	85	/	85
5.	16.5.	Концерт ученика музичке школе „Мокрањац“, Београд	120	/	120
6.	17.5.	Концерт хора „Коста Абрашевић“, Смедерево	164	164	/
7.	28.5.	Београдска филхармонија	55	19	36
8.	6.6.	Концерт Горјане Бркић, клавир, Смедерево	120	/	120
9.	18.6.	Концерт ученика музичке школе „Коста Манојловић“, Смедерево	203	/	203
10.	23.9.	Концерт Зорана Јовановића, клавир, Нови сад	130	/	130
11.	22.10.	Смедеревска песничка јесен 1985: Музички тренутак- Никола Рацков,	560	/	560
12.	23.10.	Смедеревска песничка јесен 1985: Музички тренутак- Урош Дојчиновић, гитара	150	/	150
13.	24.10.	Смедеревска песничка јесен 1985: Музички тренутак- Милка Стојановић, првакиња београдске опере	470	/	470
14.	25.10.	Смедеревска песничка јесен 1985: Музички тренутак-ансамбл „Ренесанс“, Београд	530	/	530
15.	1.11.	Београдска фолхармонија	203	203	/
16.	18.11.	Концерт Душана Трбојевића, клавир, Београд	80	/	80
17.	14.12.	Хуманитарни концерт ОЦ „Јован Јанићијевић“, Смедерево	311	311	/

1986. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледала ца	Продато	
				Благај на	Синди кат
1.	28.2.	Сандра балић, виолончело; Нада Кеџман, клавир	48	11	44
2.	7.4.	Концерт ученика музичке школе из Ербана	197	/	197
3.	17.4.	Јасна максимовић, виолина; Сања Петковић, клавир	48	3	/
4.	13.5.	Солистички концерт Сање Дракулић, клавир, Београд	30	/	/
5.	11.6.	Београдска филхармонија; солисти: Анте Гргин, кларинет; Стефан Миленковић, виолина	78	28	85
6.	30.5.	Концерт хора „Коста Абрашевић“, Смедерево	154	20	120
7.	26.6.	Концерт хора „Коста Абрашевић“, Смедерево	181	181	/
8.	10.11.	Београдска филхармонија	180	32	148
	19.12.	Концерт ученика музичке школе „Коста Манојловић“, Смедерево	200	/	200

1987. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледала ца	Продато	
				Благај на	Синди кат
1.	14.1.	Концерт Бранислава Поповића, гитара	83	26	57
2.	19.2.	Концерт Трипа Симонутија, виолина	118	58	60
3.	27.2.	Концерт хора „Коста Абрашевић“, Смедерево	146	146	/
4.	24.3.	„Музика од Баха до Битлса“: Љубомир Димитријевић, флаута; Мирјана Кршљанин, клавир	29	19	40
5.	31.3.	Заједнички концерт хорова „Коста Абрашевић“ и хора Дома културе Пожаревац	16	5	11
6.	3.4.	ТВ снимање концерта за фагот и клавир: Горан Маринковић, фагот; Јелена Димовска, клавир	88	4	84
7.	16.4.	Концерт Ферн Рашковић, виолина уз клавирску пратњу Наде Кеџман	107	7	100
8.	28.4.	Концерт Лидије матић, клавир, Београд	65	/	65

		(планинарска трибина)			
9.	23.10	Концерт за младе: Владимир Томчуи (ЧССР)	128	/	128
10.	17.11.	Концерт ученика музичке школе „Јосип Славенски“, Београд	200	/	200
11.	4.12.	Концерт ансамбла за стару музику из Мађарске	75	25	50
12.	1.8.	Концерт градског омладинског дувачког оркестра из Шефилда, Велика Британија	180	/	180

1988. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	8.1.	Концерт ученика музичке школе „Коста Манојловић“, Смедерево	200	/	200
2.	24.2.	Концерт новоформиране „Смедеревске музичке дружине“	203	/	203
3.	22.3.	Концерт Рите Кинке, клавир, Нови Сад	109	13	96
4.	21.4.	Солистички концерт Слободана Ђурића, хармоника	180	/	180
5.	16.5.	Концерт ансамбла за рану музику „MUSICA ANTIQUA“	123	23	100

1989. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	5.1.	Концерт Смедеревске музичке дружине	55	6	49
2.	24.2.	Концерт Смедеревске музичке дружине	112	8	104
3.	22.3.	Концерт Душана Трбојевића, клавир	39	3	36
4.	9.4.	Концерт Смедеревске музичке дружине	149	13	136
5.	24.3.	Концерт Ане Вујановић, клавир	44	4	40
6.	16.5.	Концерт Џејмса Богла, гитара	102	27	75
7.	23.5.	Концерт Јована Колунције, гитара	240	77	163
8.	25.9.	Ален Дебратоа, Француска	77	10	67
9.	15.10.	Концерт Наташе Шапчевић, Београд	32		32
10.	13.11.	Концерт Татјане Олујић и Зорана Момчиловића			
11.	16.11.	Дувачки ансамбл из Манчестера, Енглеска	16	11	5
12.	22.11.	„Моцартов реквијем“: хор и оркестар Дома ЈНА	242	93	156

13.	24.11.	„Муסיца са дворова и тргова“: „Musica Antiqua“, Београд	32	26	6
14.	9.4.	Концерт младих талената Србије	50	/	50
15.	17.5.	Концерт награђених ученика музичке школе	50	/	50

1990. година

Редни бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	16.2.	Концерт барокне музике: Драган Карољић, блокфлаута, Љубица Грујић, чембало	54	4	16.2.
2.	11.1.	Концерт ученика музичке школе „Коста Манојловић“, Смедерево	200	/	11.1.
3.	15.3.	Недеља аматерског стваралаштва 1989. године: „Вече Вивалдија“, Смедеревска музичка дружина	156	26	15.3.
4.	17.3.	Недеља аматерског стваралаштва 1989. године: Концерт хора „Коста Абрашевић“, Смедерево	189	122	17.3.
5.	24.4.	Концерт студената и професора конзерваторијума Одеса	203		203
6.	27.4.	Концерт ученика музичке школе „Коста Манојловић“, Смедерево	200	/	200
7.	17.5.	Концерт Владимира Стојнића, клавир, Београд	38	7	31
8.	23.5.	Вече клавирског дуа			
9.	14.9.	Концерт гитаре: Урош Дојчиновић и Алиса (САД)	154	30	124
10.	15.9.	Београдска филхармонија	323	17	306
11.	18.10.	Концерт Горјане Бркић, клавир, Смедерево			
12.	21.11.	Концерт Соње Дракулић, клавир, Београд	21	5	16
13.	13.12.	Концерт „Вече свинга и евергрин“	55		
14.	16.12.	Концерт хора „Коста Абрашевић“ и Смедеревске музичке дружине	102	42	60
15.	22.12.	Концерт поводом дана Музичке школе			
16.	23.12.	Концерт Смедеревске музичке дружине	200		200

1991. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	22.2.	Концерт Смедеревске музичке дружине	176	/	/
2.	19.3.	Марина Арсенијевић, клавир; панчевачки гудачки квинтет "Моцартово вече"	61	14	47
3.	26.5.	Концерт Смедеревске музичке дружине, Горјана Бркић и Ана Вујановић	51	3	48
4.	20.6.	Концерт небојше Миловановића, виолина и Биљане Славковић, клавир	8	/	/

Прилог број 6:**Концерти забавне музике****1983. година**

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	10.2.	Солистички концерт Љубана Нинковића	144	144	/
2.	28.2.	Џез секстет „Гут-Марковић“	251	247	4
3.	12.5.	Концерт Лазе Ристовског	599	599	/
4.	22.5.	Диско вече	379	379	/
5.	12.6.	Диско вече	346	346	/
6.	19.6.	Диско вече	284	284	/
7.	26.6.	Диско вече	144	144	/
8.	3.7.	Диско вече	137	137	/
9.	10.8.	Диско вече	181	181	/
10.	14.8.	Диско вече	58	58	/
11.	21.8.	Диско вече	110	110	/
12.	28.8.	Диско вече	81	81	/
13.	1.11.	Солистички концерт Микија Јевремовића	517	517	/

1984. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	4.2.	„Последња игра лептира“, Београд	700	700	/

2.	30.4.	„У шкрипцу“, Београд	182	182	/
3.	25.7.	Ансамбл „Мањифико“, Скопље	411	150	261
4.	13.10.	Блуз група „DR. Project point Black“, Београд	153	153	/
5.	5.12.	Џез група „В. Р. Convention“, Загреб	80	80	/
6.	9.12. 17h	„Нови фосили“, Загреб	353	346	7
7.	9.12. 19h	„Нови фосили“, Загреб	501	416	85

1985. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	17.2.	Рок група „Сломљена стакла“	141	141	/
2.	28.2.	Џез оркестар РТВ Београд: Нада Кнежевић	66	63	3
3.	1.7.	Смедеревско културно лето (плато код Дома): Солистички концерт Биљане Крстић	2000	/	/
4.	15.7.	Рок група „Џакарта“	1500	/	/
5.	13.8.	Смедеревска рок сцена	1500	/	/
6.	1.9.	Рок група „Пилоти“	1000	/	/
7.	5.10. 18ч	Солистички концерт Неде Украден	413	388	25
8.	5.10. 20ч	Солистички концерт Неде Украден	566	541	25
9.	7.12.	Хуманитарни рок концерт (смедеревске рок групе)	565	465	100

1986. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	22.2.	„Dr. Project Point Black“	153	153	/
2.	16.4.	Концерт оркестра Дома ЈНА, Београд са вокалним солистом Ђорђе Марјановићем	687	/	687
3.	26.4.	Концерт групе „J. D. DANDY“, Смедерево; гости: „Кристијан“, Пожаревац“, „OPS“, Смедерево	216	216	/
4.	22.5.	Солистички концерт Драгана Стојнића	559	559	/

		„Била је тако лепа“			
5.	12.11.	Концерт „Седморице младих“, поводом свечаног отварања „Лекарских дана“	550	/	550
6.	18.12.	Рок концерт групе „Негде горе у ћошку“	329	329	/

1987. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	14.5.	Рок група „Октобар 1864“, Београд; предгрупа „ББН“, Смедерево	179	179	/
2.	12.5	Концерт оркестра Дома ЈНА, Београд: солисти: Зафир Хаџиманов, Сенка и Бисера Велетанлић	480	/	480
3.	17.5.	Концерт Дорис Драговић	496	496	/
4.	21.8.	Концерт групе „Qvo vadis“ (кантри музика)	409	9	400
5.	13.11.	Трио „Jazzy“, Београд	71	10	61
6.	11.12.	Концерт рок групе „Негде горе у ћошку“	254	101	93

1988. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	30.1.	Концерт Марине Перaziћ	700	700	/
2.	20.2.	Концерт „Yu grupe“	656	556	100
3.	31.3.	Koncert Josipe Lisac	534	490	44
4.	29.4.	Humanitarni koncert SD Rock '88	307	207	100
5.	27.5.	Концерт легенде ју рок сцене „Siluete“, Београд	82	82	/
6.	26.5.	Концерт великог ревијског оркестра ЈНА, Београд	656	6	650
7.	9.6.	Солистички концерт Драгана Стојнића „Била је тако лијепа“	546	156	390
8.	30.8.	Смедеревско културно лето: концерт „Звездана прашина“	419	9	410
9.	16.12.0	Концерт „Yu grupe“	453	388	65

1989. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат

			ца	на	кат
1.	14.1.	Концерт рок групе „Октобар 1864“, Београд	212	212	/
2.	25.3. 17ч	Солистички концерт Ђорђа Балашевића	347	318	29
3.	25.3. 20ч	Солистички концерт Ђорђа Балашевића	700	370	330
4.	6.4. 18ч	„4 Аса и модна ревија“	601	171	430
5.	6.4. 20ч	„4 Аса и модна ревија“	625	375	250
6.	25.4.	Солистички концерт Драгана Стојнића „Била је тако лијепа“	291	182	109
7.	2.8.	Смедеревско културно лето: Вече хумота и музике	402	22	380
8.	12.8.	Смедеревско културно лето: Шоу Кизе и Комине	700	154	546
9.	15.12.	Џез група „Matadi“	156	86	70
10.	17.11.	Џез трио „I 150“, Београд	114	40	74
11.	24.10.	Џез секстет „Saxology“	413	54	359
12.	13.12.	Избор спортисте године	700	/	700

1990. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледала ца	Продато	
				Благај на	Синди кат
1.	24.1.	Концерт групе „Ођила“	526	251	275
2.	27.1.	Концерт групе „Зана“	510	488	22
3.	23.2.	Концерт групе „ЕКВ“ (хол Дома културе)	988	/	/
4.	21.3.	Концерт групе „Бајага и инструктори“ (хол Дома културе)	1100	1094	6
5.	6.4.	Концерт „Yu grupe“	277	277	/
6.	21.4.	Концерт Терезе Кесовије	369	219	150
7.	4.6.	Концерт „Хари Мата Харија“ (хол Дома културе)	1365	1365	/
8.	22.10.	Концерт групе „Пилоти“	265	265	%
9.	29.11.	Група „Атомско склониште“ (дискотека „клуб ДК“)			
10.	15.12.	Група „Фит“, Ријека („клуб ДК“)	283	283	%
11.	20.12.	Промоција књиге и плоче: Ђорђе Балашевић „Три послератна друга“, Елвис и Дуја			

1991. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	23.2. 20ч	Концерт групе „Мерлин“	251	251	/
2.	21.3.	Концерт Драгана Стојнића, гост: Пера Краљ	114	101	13
3.	19.10.	Солистички концерт Беби Дол („клуб ДК“)	29	29	29
4.	9.11. 20ч	Концерт групе „Бајага и инструктори“ (Велика дворана)	173	/	/
5.	16.11.	Концерт Рамба Амадеуса („клуб ДК“)	358	/	/
6.	23.11.	Концерт групе „Ван Гог“ („клуб ДК“)	98	/	/
7.	30.11.	Мини рок сцена: „Pat bangs”, Smederevo; „L.A.bandа“, „Petar Pan“, Београд („клуб ДК“)	37	/	/
8.	7.12.	Концерт групе „Zona B“ („клуб ДК“)	30	/	/

Прилог број 7:**Концерти народне музике****1983. година**

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	19.1.	Зорица Брунцлик, Љ. Кесељ, Д. Топаловић, Саво Радусиновић, оркестар „Златни звуци“	553	553	/
2.	28.1.	Есма Реџепова и ансамбл Теодосијевићи	416	416	/
3.	11.2.	Душко Јакшић, Живан Милић, Оливера Марковић, Живан Сарамандић, Мија Алексић	814	671	143
4.	14.2.	Концерт ансамбла народних песама и игара „Коло“ Београд	637	334	303
5.	24.2.	Предраг Цуне Гојковић, Мерима Куртис-Његомир, Гордана Рињајић, Љуба Мољац	1041	763	278
6.	3.3.	З. Грба, Д. Цветковић-Гога, М. Влаховић, Р. Недељковић, М. Павловић, С. Живановић, М. Перић, Ленче и Срећко Илић и „Смедеревски ромален“	310	310	/
7.	16.3.	Неџад Салковић, Нада Топчагић, Уснија Реџепова, Маринко Роквић, оркестар Светомира Шешића	1.400	1.400	/

8.	4.4.	Концерт групе „Рокери с Мораву“	1.400	1.400	/
9.	11.4.	Лепа Лукић, Вера Ивковић, Оливера Катарина, Љуба Степановић	1.055	1.055	/
10.	21.4.	Ансамбл „Тамбурица Пет“, Вице Дардић, драмски уметник	324	222	102
11.	6.5.	Фестивал музичке омладине: „Тамбурица Пет“	90	40	50
12.	11.5.	Андрија-Ера Ојданић, Снежана Ђуришић, Асим Бркан, Жика Миленковић	1.145	1.145	/
13.	23.5.	Солистички концерт Томе Здравковића; Сека Сабљић, Новица Здравковић			
14.	14.9.	Традиционалана приредба Први глас радио Смедерева	604	604	/
15.	27.9.	Концерт ансамбла „Јерина“, Смедерево	463	463	/
16.	14.10.	Неџад Салковић, Андрија – Ера Ојданић, Уснија Рецедова, Снежана Ђуришић	462	436	26
17.	21.10.	Хуманитарни концерт за Копаоник: Ансамбл „Смедеревски ромален“	423	423	/
18.	24.11.	Смедеревски аматери Копаонику	290	290	/
19.	8.12.	Нада Топчагић, Андрија - Ера Ојданић, Милица Здравковић, Љуба Степановић, Зоран Јовановић	1.400	/	1400
20.	13.12.	НИРДРО „Наш Глас“ приређује концерт народне музике	289	289	/
21.	20.12.	„Друговачко посело“	487	87	400
22.	23.12.	(2 концерта- 17 и 20ч) „Роми кроз песму, игру и хумор“	1161	947	214
23.	24.12.	Предраг – Цуне Гојковић, Анђелка Говедаревић, Вера Ивковић, Жика Миленковић	1.400	/	1400

1984. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	29.2. 18ч	Концерт групе „Рокери с Мораву“	700	700	/
2.	29.2. 20ч	Концерт групе „Рокери с Мораву“	700	700	/
3.	21.3.	Концерт за припаднике ЈНА	680	/	680
4.	10.4.- 18:30ч	Солистички концерт Наде Обрић, Минимакс, Рада Марић, Илија Михајловић	235	235	/
5.	10.4.- 20:30ч	Солистички концерт Наде Обрић, Минимакс, Рада Марић, Илија Михајловић	213	213	/

6.	21.4.- 18ч	Концерт народне музике ТРО „Дунав“	700	/	700
7.	21.4.- 20ч	Концерт народне музике ТРО „Дунав“	700	/	700
8.	11.5.- 18ч	Солистички концерт Томе Здравковића за добровољне даваоце крви	900	/	900
9.	11.5.- 20ч	Солистички концерт Томе Здравковића за породице пострадалих рудара у Рембрасу	700	700	/
10.	28.9.- 20ч	Избор првог гласа Радио Смедерева	616	616	/
11.	22.10.	Концерт народне музике оркестра Дома ЈНА, Београд	520	/	520
12.	10.11.	Концерт Звонка Богдана	515	205	310
13.	23.11	Концерт „Смедеревског ромалена“ за стипендисте Титовог фонда	687	/	687
14.	23.11.	Концерт „Смедеревског ромалена“ за стипендисте Титовог фонда	687	/	687

1985. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледала ца	Продато	
				Благај на	Синди кат
1.	19.1.	Концерт руских ромских песама „Ођила“	228	188	40
2.	23.1.	Халид Муслимовић, БебаТошић, Александар Илић, Кемал Драгоје, комичар	700	700	/
3.	23.1.	Халид Муслимовић, БебаТошић, Александар Илић, Кемал Драгоје, комичар	611	611	/
4.	24.2. 18ч	Концерт групе „Рокери с Мораву“	700	700	/
5.	24.2. 20ч	Концерт групе „Рокери с Мораву“	700	700	/
6.	26.2.	Избор спортисте за 1984. годину листа „Наш глас“	700	157	543
7.	29.3. 18ч	Марнко Роквић, Весна Змијанац, Раде Јоровић, Драгана Мирковић	700	700	/
8.	29.3. 20ч	Марнко Роквић, Весна Змијанац, Раде Јоровић, Драгана Мирковић	700	700	/
9.	6.4. 18ч	Солистички концерт Томе Здравковића	377	377	/
10.	6.4. 20ч	Солистички концерт Томе Здравковића	464	464	/
11.	10.5.	Концерт народне музике за добровољне даваоце крви	687	/	687

12.	10.5.	Нада Топчагић, Снежана Савић, Милица Здравковић, Љуба Степановић	391	235	156
13.	13.9.	Прво глас Радио Смедерева	700	700	/
14.	11.10.	Нда Топчагић, Милош Бојанић, Милица Здравковић, Љуба Степановић	700	/	700
15.	15.11.	Концерт народне музике за припаднике ЈНА	620	/	620
16.	20.11.	Солистички концерт Биљане Јевтић, гост: Снежана Савић	259	259	/
17.	20.11.	Солистички концерт Биљане Јевтић, гост: Снежана Савић	455	455	/

1986. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	23.1. 16ч	Солистички концерт Мирослава Илића, гости: Драгана Мирковић, Боки Милошевић, Весна Змијанац	700	700	/
2.	23.1. 18ч	Солистички концерт Мирослава Илића, гости: Драгана Мирковић, Боки Милошевић, Весна Змијанац	700	700	/
3.	23.1. 20ч	Солистички концерт Мирослава Илића, гости: Драгана Мирковић, Боки Милошевић, Весна Змијанац	700	700	/
4.	12.2. 18ч	Халид Бешлић, Вера Матић, Зорица Марковић, Милош Бојанић	601	451	150
5.	12.2. 20ч	Халид Бешлић, Вера Матић, Зорица Марковић, Милош Бојанић	631	631	/
6.	21.2. 18ч	„Босно моја пуна си севдаха“: Сафет Исовић, Мехо Пужић, Зехра Деовић, Химзо Половина, Закеријех Икановић, Александра Мицић-Фистик	385	312	73
7.	21.2. 20ч	„Босно моја пуна си севдаха“: Сафет Исовић, Мехо Пужић, Зехра Деовић, Химзо Половина, Закеријех Икановић, Александра Мицић-Фистик	520	410	110
8.	9.3. 18ч	Концерт групе „Рокери с Мораву“	509	509	/
9.	9.3. 20ч	Концерт групе „Рокери с Мораву“	322	242	80
10.	12.4. 18ч	Солистички концерт Халида Муслимовића	700	700	/
11.	12.4. 20ч	Солистички концерт Халида Муслимовића	586	586	/

12.	13.6. 19ч	Концерт солидарности ансамбла „Смедеревски ромален“	700	/	700
13.	13.6. 21ч	Концерт солидарности ансамбла „Смедеревски ромален“	700	/	700
14.	9.5.	Музичари железари	700	/	700
15.	9.5.	Музичари железари	700	/	700
16.	19.9.	Први глас Радио Смедерева	700	/	700
17.	8.10.	Солистички концерт халида Муслимовића за слушаоце Радио Смедерева	700	/	700
18.	3.12.	„Гусларско вече“: Бошко Вујачић, Бранко Перовић, Коста Плакаловић, Славко Алексић, Милун Перовић, Милан Филиповић, Миломир Миљанић и Ратко Радовић, водитељ	474	474	/
19.	17.12.	Биљана јевтић, Александар Илић, Мики Шибиновић и Славко Кокић-Лала, комичар	352	302	50
20.	17.12.	Биљана јевтић, Александар Илић, Мики Шибиновић и Славко Кокић-Лала, комичар	343	293	50

1987. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледала ца	Продато	
				Благај на	Синди кат
1.	17.1. 17ч	Модна ревија Велура и Украса: оркестар „Данилушка“, Душко Јакшић, Оливера Марковић, Миленко Павлов	670	30	640
2.	17.1. 19:30ч	Модна ревија Велура и Украса: оркестар „Данилушка“, Душко Јакшић, Оливера Марковић, Миленко Павлов	671	29	642
3.	21.1.	Избор спортисте године „Вечерњих новости“: Биљана јевтић, Александар Илић	682	420	262
4.	23.1 18ч	Солистички концерт Мирослава Илића; гости: Боки Милошевић, Нада Топчагић	700	630	70
5.	23.1 20ч	Солистички концерт Мирослава Илића; гости: Боки Милошевић, Нада Топчагић	700	420	280
6.	25.2. 18ч	Зорица Брунцлик, Нецад салковић, Јасмина Меденица, Драгомир Бојанић-Гидра	311	311	/
7.	25.2. 20ч	Зорица Брунцлик, Нецад салковић, Јасмина Меденица, Драгомир Бојанић-Гидра	507	407	100
8.	11.4	Вече гусала и епске поезије посвећено 200.годишњици рођења Вука Стефановића Карацића	155	155	/
9.	11.8.	„Војвођанско вече“: вече хумора и музике, Иван Хајтл, Милица Радаковић, Феђа	643	43	600

		Тадавички и „Банатски кицоши“			
10.	18.9.	Први глас Радио Смедерева	700	/	700
11.	5.11.	Први глас Србије	700	/	700

1988. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	11.2.	Недеља аматерског стваралаштва: Музичко друштво „Ковински бећари	332	12	320
2.	28.3.	Солистички концерт Мирослава Илића	699	699	/
3.	28.3.	Солистички концерт Мирослава Илића	700	700	/
4.	28.4. 18h	Хуманитарни концерт ансамбла „Смедеревски ромален“	700	80	620
5.	28.4. 20h	Хуманитарни концерт ансамбла „Смедеревски ромален“	133	118	15
6.	22.9.	Први глас радио Смедерева	700	/	700
7.	17.11.	Вече староградских песама	512	47	465

1989. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	27.1.	Вече циганске музике у извођењу групе „Ођила“	700	270	430
2.	12.4.	„Црногорско-херцеговачко посело“: Бранка Шћепановић, Никола Каровић	507	207	300
3.	18.5.	„Тамо далеко“: вече српске родољубиве песме	278	58	220
4.	22.6.	Гусларско вече: 600 година Косовске битке	680	/	680
5.	22.10.	„Дунав“, забавни програм	700	/	700

1990. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	4.4. 18ч	Концерт Хариса Џиновића			
2.	4.4. 20ч	Концерт Хариса Џиновића	959	647	312

3.	25.5.	„Тамо далеко“: староградске песме			
4.	27.9. 20ч	Прво глас Радио Смедерева	266	16	250
5.	16.12. 17ч	„Лепа брена и слатки грех“, Естрада Фивет	594	494	100
6.	16.12 19ч	„Лепа брена и слатки грех“, Естрада Фивет	470	470	%

1991. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	21.2.	Јавно снимање емисије Радио Смедерева „По вашем избору“	524	424	100
2.	12.4.	Концерт народне музике поводом прославе Дана железничара	700		
3.	19.9.	Концерт „Фолк-топ“: оркестар Цеја Рамадановског и Сандра Дивљак	399	/	/
4.	19.11.	Први глас радио Смедерева	334	/	/

Прилог број 8:

Концерти фолклорних ансамбала и КУД-ова

1983. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	5.4.	Ансамбл народних песама и игара „Шота“ - Приштина	445	129	316
2.	11.11.	Ривија програма КУД-ова „К. Абрашевић“ СР Србије	550	/	550
3.	10.12.	Концерт ансамбла народних песама и игара „Жикица Јовановић - Шпанац“ -Београд	121	85	36
4.	25.12.	Ансамбл народних песама и игара „Брамко Крсмановић“ Београд	480	/	480

1984. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледала ца	Продато	
				Благај на	Синди кат
1.	6.3.	РКУД „Меткос“ и РКУД „Коста Абрашевић“	520	/	520
2.	13.4.	КУД „Бранко Цветковић“, Београд	565	/	565
3.	7.5.	КУД „Гоша“, Смедеревска Паланка	410	/	410
4.	15.10.	КУД „Коло“, Београд	700	/	700
5.	15.10.	КУД „Коло“, Београд	700	/	700

1985. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледала ца	Продато	
				Благај на	Синди кат
1.	15.4.	КУД „Коло“, Београд	687	/	687
2.	7.5.	КУД „Први мај“, Пирот	700	/	700
3.	17.10.	КУД пензионера, Вршац	450	/	450

1986. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледала ца	Продато	
				Благај на	Синди кат
1.	26.2.	Концерт КУД-а из врбовца и КУД-а „Меткос“	425	/	425
2.	19.4.	КУД „Борис Јанкулов“, Јаша Томић	450	/	450
3.	6.6.	КУД-а „Гоша“, Смедеревска Паланка	687	/	687
4.	14.6.	КУД „Градимири Михајловић“, Београд	600	/	600
5.	7.12.	КУД „Будућност“, Призрен	347	47	300
6.	9.12.	Заједнички концерт фолклорних ансамбала „Меткос“ и МЗ Доњи град, поводом прославе 40 година културно-уметничког аматерског стваралаштва РО МКС	687	/	687

1987. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	11.2.	Недеља аматерског стваралаштва: концерт КУД-ова „Меткос“ и МЗ Доњи град	312	12	300
2.	14.2.	Недеља аматерског стваралаштва: фолклорни ансамбл „Партизан“, Чачак	421	21	400
3.	27.3.	Концерт фолклорног ансамбла Дома културе Пожаревац	588	1	587
4.	5.3.	Свечани концерт фолклорних ансамбала „Меткос“ и МЗ Доњи град, поводом прославе Осмог марта	687	/	687
5.	12.6.	Заједнички културно-уметнички програм аматера Комиже и Смедерева	687	/	687
6.	17.10.	Концерт КУД-а з Зенице	687	/	687
7.	17.10.	Заједнички концерт ансамбала месних заједница Смедерева и МЗ „Братство и јединство“, Вршац	687	/	687
8.	23.10.	Заједнички концерт ансамбала МЗ „Доњи град“, КУД-а „Меткос“ и КУД-а „Златибор“, Титово Ужице	687	/	687
9.	21.4	Концерт шкотског краљевског играчко-гајдачког друштва из Единбурга	203	33	170

1988. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	12.1.	Концерт фолклорних ансамбала КУД-ова „Мњткос“ и МЗ Доњи град	687	/	687
2.	8.2.	Недеља аматерског стваралаштва: КУД „Мода“, Велико Градиште	402	2	400
3.	9.2.	Недеља аматерског стваралаштва: КУД-ови „Меткос“ и МЗ Доњи град	418	18	400
4.	13.2.	Недеља аматерског стваралаштва: КУД „Железничар“, Титоград	520	20	500
5.	14.2.	Недеља аматерског стваралаштва: КУД „Будућност“, Призрен	405	15	390
6.	22.2.	КУД „Железничар“, Титоград	687	/	687
7.	26.6.	Смедеревско културно лето: КУД „Меткос“	620	/	620
8.	13.12.	КУД „Ђока Павловић“, Београд	597	580	17

6.	11.4.	Концерт фолклорног ансамбла „Mon Blan“, Абелхан (Француска)	520	/	520
7.	12.4.	Концерт фолклорног ансамбла „Mon Blan“, Абелхан (Француска)	450	/	450
8.	12.4.	Концерт фолклорног ансамбла „Mon Blan“, Абелхан (Француска)	300	/	300

1989. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	12.1.	Концерт КУД-а „Меткос“	700	/	700
2.	11.2.	Концерт КУД-а „Меткос“	700	/	700
3.	18.2.	Концерт КУД-а „Partizan“- Сасак	500	/	500
4.	10.3.	Недеља аматерског стваралаштва: КУД „Иво Лола Рибар“, Београд	517	17	500
5.	11.3.	Недеља аматерског стваралаштва: КУД „Пионир“, Зрењанин	457	7	450
6.	14.3.	Недеља аматерског стваралаштва: КУД „Меткос“	409	9	400
7.	16.3.	Недеља аматерског стваралаштва КУД МЗ Царина	557	7	550
8.	8.4.	КУД „Златибор“, Титовог ужице	500	/	500
9.	3.6.	Концерт КУД-а „Меткос“	450	/	450
10.	24.6.	600 година Косовске битке АКУД „Б. Крсмановић, Београд“, Београд	650	/	650
11.	4.11.	Концерт КУД-а „Меткос“	700		700
12.	14.11.	Концерт КУД-а „Меткос“	700		700
13.	15.12.	КУД „Михајловац“	124	81	40
14.	16.12.	Концерт КУД-а „Меткос“	100	20	80

1990. година

Редн и бр.	Датум	Извођачи	Број гледалаца	Продато	
				Благајна	Синдикат
1.	19.1.	КУД ЕИК „Костолац“	700	/	700
2.	20.1.	КУД „Меткос“	700	/	700
3.	22.2.	„Kolo“	700	26	571
4.	17.3.	Концерт КУД-ова „Чачак“ и „Златибор“			
5.	18.3.	КУД „Меткос“			
6.	26.5.	КУД „Меткос“	700	/	700
7.	15.10.	КУД „Бранко Крсмановић“, Београд	7		700

8.	10.11.	КУД „Меткос“	700	/	/
9.	22.12.	КУД „Меткос“	700	/	/
10.	2.10	Фолклорни ансамбл „Полет“, Украјина	435	113	322

Прилог број 9:

Сумаризација концерата

Концерти класичне музике

Година	Број концерата	Просечан број посетилаца по програму
1983.	13	84
1984.	7	130
1985.	17	198
1986.	9	124
1987.	12	102
1988.	5	163
1989.	15	82
1990.	16	118
1991.	4	74

Концерти забавне музике

Година	Број концерата	Просечан број посетилаца по програму
1983.	4	377
1984.	7	340
1985.	9	861
1986.	6	415
1987.	6	314
1988.	9	483
1989.	12	438
1990.	11	516
1991.	8	136

Концерти народне музике

Година	Број концерата	Просечан број посетилаца по програму
1983.	23	702
1984.	14	610
1985.	17	570
1986.	20	520
1987.	11	585

1988.	7	539
1989.	5	573
1990.	6	381
1991.	4	489

Концерти фолклорних ансамбала и КУД-ова

Година	Број концерата	Просечан број посетилаца по програму
1983.	4	399
1984.	5	579
1985.	3	612
1986.	6	532
1987.	9	551
1988.	8	700
1989.	14	504
1990.	10	46
1991.	/	/